

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 19 päivänä heinäkuuta 1995,

yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen toimivuuden kannalta soveltumattomaksi

(Asia N:o IV/M.490 — Pohjoismaiden satelliittijakelu)

(Ainoastaan englanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(96/177/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89⁽¹⁾, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 2367/90⁽²⁾, ja erityisesti sen 8 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 57 artiklan,

ottaa huomioon 24 päivänä maaliskuuta 1995 tehdyn komission päätöksen käynnistää tämän asian käsittely,

on antanut asianosaisille yrityksille tilaisuuden ilmoittaa oma näkemyksensä komission esittämistä huomautuksista,

ottaa huomioon yrityskeskittymiä käsittelevän neuvoston komitean lausunnon⁽³⁾,

sekä katsoo, että

- (1) Tarkasteltava oleva menettely koskee Norsk Telecom AS:n (NT), Tele Danmark AS:n (TD) ja Industriförvaltnings AB Kinnevikin (Kinnevik)

ehdotusta perustaa Nordic Satellite Distribution (NSD) niminen yhteisyritys.

- (2) Päätöksellään 13 päivänä maaliskuuta 1995 komissio määräsi koko yrityskeskittymän lykkäämisestä asetuksen (ETY) N:o 4046/89 (jäljempänä 'sulautumisasetus') 7 artiklan 2 kohdan ja 18 artiklan 2 kohdan mukaisesti komission lopulliseen päätökseen asti.

- (3) Myöhemmin 24 päivänä maaliskuuta 1995 tehdyssä päätöksessään komissio totesi ilmoitetun yrityskeskittymän soveltavuuteen yhteismarkkinoille liittyvän vakavia epäilyksiä. Sen vuoksi komissio käynnisti menettelyt tässä asiassa sulautumisasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

I. OSAPUOLET

- (4) NT, TD ja Kinnevik ovat perustaneet Nordic Satellite Distribution (NSD) -nimisen yhteisyrittäjien, jonka tarkoituksena on tarjota satelliittilähetys- ja jakelupalveluja kaapeliverkkojen välityksellä tai suoraan koteihin tapahtuvilla televisio-ohjelmälähetyksillä Pohjoismaiden alueella (Tanska, Ruotsi, Norja ja Suomi).

- (5) NT on norjalainen yritys, jossa määräysvaltaa käyttää Telenor AS, jonka puolestaan omistaa Norjan valtio. Telenor AS on Norjan pääasiallinen puhelinpalvelujen toimittaja ja omistaa ja/tai vuokraa käyttöön transponderikapasiteettia paikassa

⁽¹⁾ EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 1

⁽²⁾ EYVL N:o L 257, 21.9.1990, s. 13

⁽³⁾ EYVL N:o C 63, 2.3.1996, s. 3

1 aste läntistä sijaitsevista satelliiteista Thor, Intelsat ja TV-Sat. NT omistaa Telenor Avidi AS:n kautta suuren kaapeliverkon Norjassa. Lopuksi NT tarjoaa myös televisiojaketupalveluja Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa suoraan koteihin sekä Tanskassa oman tytäryhtiönsä Telenor CTV:n kautta.

(6) TD on tanskalainen teleliikenteen harjoittaja, josta Tanskan valtio omistaa 51 prosenttia. Se toimii toimiluvalla, joka antaa sille yksinoikeuden toimittaa yleisiä äänipuhelinpalveluja ja muita niihin liittyviä palveluja Tanskassa sekä asentaa ja käyttää Tanskan yleisen teleliikenneverkon perusrakenteita. TD omistaa kansallisen, hybridiverkon nimellä tunnetun laajakaistajakeluverkon, jota käytetään nykyisin radio- ja televisiosignaalien lähettämiseen paikallisiin jakeluverkkoihin. TD:n kaapelitytäryhtiöt jakelevat televisiokanavia omiin ja muihin paikallisverkkoihin.

(7) Kinnevik on yksityinen ruotsalainen yritysryhmä, joka toimii pääasiassa metsäteollisuuden, maatalouden, pakkausmateriaalien, television ja viestimien sekä televiestinnän alalla. Viimeksi mainituilla aloilla Kinnevik sekä omistaa Skandinavian maissa sijaitsevia yrityksiä että käyttää niissä määräysvaltaansa. Kyseiset yritykset toimivat pääasiassa seuraavilla aloilla:

— satelliittitelevioliiketoiminta (suora kotivastaaotto ja kaapelitilaajat) kaupallisilla kanavilla (TV3, TV G, TV 6, Z-TV) ja maksuteleviokanavilla (TV 1000, Film Max ja TV 1000 Cinema);

— satelliittitelevision jakelu (tytäryhtiöidensä Viasat Sweden, Viasat Norway ja Viasa Denmark välityksellä);

— ehdollisen pääsyn järjestelmät;

— radiolähetykset.

Lisäksi Kinnevik omistaa 23 prosenttia kaupallisen televisiokanavan TV4:n (ruotsalainen kanava) osakkeista ja [...]().

Kinnevik omistaa myös 37,4 prosenttia Ruotsissa toimivan kaapelitelevioyhtiön Kabelvision AB:n osakkeista.

II. TOIMENPIDE

(8) Toimenpide käsittää NT:n, TD:n ja Kinnevikin yhdessä perustaman yhteisyrityksen Nordic Satellite

Distribution AS:n (NSD), joka toimii transponderikapasiteetin ja satelliittiteleviokanavien lähettämisen ja jakelun alalla Pohjoismaiden markkinoilla.

(9) NSD:n tarkoituksena on perustaa houkutteleva satelliittiasema televisiosignaalien lähettämiseksi Pohjoismaihin.

(10) NSD aikoo toimittaa satelliittiteleviokanavia sekä kaapelitelevioyhtiölle että suoraan koteihin.

(11) Aikomuksena on, että NSD:n toimittama satelliittitelevision suoraan kotivastaaotokäyttöön ja kaapelitelevioverkkoihin tapahtuva jakelu toteutuisi omistajien jakeluyhtiöiden Viasatin ja Telenor CTV:n ja omistajien kaapelitelevioyhtiöiden kautta.

III. YHTEISÖÄ/ETAA KOSKEVA ULOTTUVUUS

(12) NT:n, TD:n ja Kinnevikin yhteinen maailmanlaajuinen kokonaisliikevaihto on 5 260 miljoonaa ecua. TD:llä ja Kinnevikillä on yhteisön alueella yli 250 miljoonan ecun liikevaihto, josta ei yhdessä ja samassa jäsenvaltiossa saada enempää kuin kaksi kolmannesta. Tästä syystä toimenpide on yhteisön laajuinen.

(13) Koska kyseisten yritysten yhteinen liikevaihto EFTA-valtioiden alueella on yli 25 prosenttia niiden kokonaisliikevaihdosta ETA-alueella, toimenpide on myös ETA-sopimuksen 58 artiklan ja pöytäkirjan 24 mukainen yhteistyöasia.

IV. TOIMIALAN RAKENNE JA TEKNIikka

(14) Televiokanavan lähetysten järjestäjää, riippumatta siitä, onko kyseessä yleinen tai mainontaan perustuva televisio taikka minimimaksu- tai maksutelevisio, kutsutaan yleisradioyhtiöksi.

(15) Jos kanava on tarkoitettu lähetettäväksi satelliitin välityksellä studiosta, televisiosignaalit lähetetään nousulinkkiasemalle. Nousulinkillä tarkoitetaan menettelyä televisiosignaalin lähettämiseksi maasemalta satelliittiin. Televisiosignaalit voi lähettää joko selkokielisessä tai salatussa muodossa.

(16) Nousulinkkiasemalta televisiosignaalit lähetetään satelliittiin, joka lähettää ne edelleen. Televisiolähetyksissä käytetyt satelliitit on sijoitettu geosynkroniselle ratapaikalle, ja sen vuoksi niillä voidaan lähettää jatkuvasti samaa keilaa tietylle alueelle. Jokaisessa satelliitissa on monta transponderia, jotka ova televisiosignaalien vastaanottamiseen ja

(¹) Päätöksen julkaistusta versiosta on tällä sivulla ja jäljempänä hakasuluin merkityissä kohdissa jätetty joitakin tietoja pois asetuksen (ETY) N:o 4064/89 17 artiklan 2 kohdan liikesalaisuuksien salassapitoa koskevien määräysten mukaisesti.

lähettämiseen käytettäviä satelliitin osia. Sitä maantieteellistä aluetta, jolla vakiovastaanottokalustoa käyttävät, suoraan kotiin vastaanottavat asiakkaat voivat vastaanottaa transponderin lähettämiä televisiosignaaleja, kutsutaan peittoalueeksi. Nykyistä (analogista) tekniikkaa käytettäessä sääntönä on, että kunkin transponderin lähetyskapasiteetti on yksi televisiokanava. Digitaalitekniikan käyttöönoton oletetaan nostavan kunkin transponderin kapasiteetin 5—10-kertaiseksi.

- (17) Televisiosignaali otetaan vastaan maanpinnalla satelliittilautasantennilla. Vastaanottajina voivat olla 1) suoraan kotiin vastaanottavat kotitaloudet, joilla on (tavallisesti) pieni lautanen, 2) kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat, joilla on yksi tai useampia suurempia lautasia tai 3) SMATV-keskusantenniyksiköt (⁽¹⁾).
- (18) Maksutelevision käyttämiseen vaaditaan erikoiset tekniset perusrakenteet. Näistä teknisistä perusrakenteista käytetään nimitystä ehdollinen pääsyjärjestelmä, ja sitä tarvitaan sen varmistamiseksi, että ainoastaan tietyn salakoodatun (jäljempänä 'salattu') kanavan tai kanavien valtuutetut katsojat, toisin sanoen tilaajat, voivat vastaanottaa tätä kanavaa tai näitä kanavia. Maksutelevisio on poikkeuksetta salattu lähetys. Pohjoismaiden alueella kaikki satelliittien välityksellä lähetettävät kanavat ovat salattuja päinvastoin kuin Euroopan muissa osissa. Kun salaus tapahtuu, tietty tietovirta syötetään yhdessä televisiosignaalin kanssa ehdollisen pääsyjärjestelmän käyttöön. Ehdollinen pääsyjärjestelmä käsittää pääosin 1) salauksenpurkauslaitteen (dekooderin), 2) tilaajahallintajärjestelmän (SMS), 3) tilaajanvaltuutusjärjestelmän (SAS) ja lopuksi 4) salausjärjestelmän.
- (19) Salattujen televisiosignaalien vastaanottamista varten kuluttajalla on oltava salauksenpurulla ja turvallisuussuorittimella varustettu dekooderi. Dekooderi purkaa televisiosignaalin lähetysvaiheessa salatun televisiokuvan salauksen.
- (20) Ehdollinen pääsyjärjestelmä edellyttää tietoa tilaamista kanavista tai kanavapaketeista sekä tilaajien oikeuksista vastaanottaa ohjelmia sisältävän tietovirran lähettämistä yhdessä televisiosignaalin kanssa. Jos käytetään avointa salausjärjestelmää (katso jäljempänä), annetaan katsojan käyttöön "henkilökohtainen" älykortti ja se syötetään dekooderiin pyyhkimään sen tietovirran läpi, joka saapuu yhdessä televisiosignaalin kanssa, jotta saadaan selville, onko tunnistus paikallaan. Jos älykortti löytää "ainutkertaisen avaimensa", dekooderi poistaa televisiosignaalin salauksen ja lähettää sen edelleen televisiovastaanottimeen.
- (21) Ehdollinen pääsyjärjestelmä perustuu siihen, että käytetään salausjärjestelmää, jossa viestit on salakirjoitettu. Yleisradioyhtiö tekee sopimuksen aineiston toimittajan kanssa, joka antaa sille valtuudet tehdä salaus ja dekodata televisiokanavat tietyn salauspurkausjärjestelmän mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan koske kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajaa, koska kaapelitoiminnan harjoittaja pystyy kehittämään ja käyttämään omaa salausjärjestelmäänsä. Salausjärjestelmä voi olla joko suljettu tai avoin.
- (22) Suljetulla järjestelmällä tarkoitetaan, että ainoastaan järjestelmän omistajan kanssa sopimuksen tekevilla yleisradioilla on oikeus tehdä salaus tässä järjestelmässä. Tavallisesti tällainen sopimus sisältää tietyille toiminnan harjoittajalle annetut valtuudet hallita SMS-järjestelmää ja estää siten muita käyttäjiä käyttämästä järjestelmää. Suljetun järjestelmän käyttäminen pakottaa kuluttajan ostamaan tai vuokraamaan erityisen dekooderin, jolla otetaan vastaan tämän järjestelmän salattuja televisiokanavia. Tämä merkitsee sitä, että talouksien on ostettava tai vuokrattava lisädekooderi, jos ne haluavat vastaanottaa televisiokanavia, jotka on salattu toisessa järjestelmässä.
- (23) Avoimella järjestelmällä tarkoitetaan, että dekoode-reita on saatavissa useista lähteistä ja että kuluttaja pystyy samalla dekooderilla ottamaan vastaan erilaisia avoimen järjestelmän televisiokanavia käyttämällä erilaisia älykortteja. Tavallisesti mikä tahansa yleisradioyhtiö voi saada vähäistä maksua vastaan omistajalta oikeuden käyttää tällaista avointa järjestelmää.
- (24) Lähes kaikki Euroopan salausjärjestelmät ovat suljettuja, esimerkiksi Videocrypt (jota BSkyB ja Adult Channel käyttävät Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Multichoice yli 30 Euroopan maassa, mukaan lukien Pohjoismaat) ja Syster/Nagravision (jonka käyttäjiä ovat Canal+ Ranskassa ja Espanjassa, Premiere Saksassa ja Itävallassa ja Teleclub Sveitsissä). Pohjoismaissa käytetään säännönmukaisesti avoimia salausjärjestelmiä.
- (25) Dekooderikannan ja salattuun järjestelmään pääsyn lisäksi tilaajahallintajärjestelmä (SMS) ja tilaajanvaltuutusjärjestelmä (SAS) ovat myös tarpeen. SMS on tietokonejärjestelmä, jolla hallitaan tilaajakantaa (laskutusta ja tilausmaksujen keruuta, puhelinvastauksia, tilastoja jne.). SAS on ohjelmisto, jonka tarkoituksena on avata tai sulkea yksittäisten tilaajien oikeus ottaa vastaan maksutelevisiokanavia. Erittäin tärkeää tietoa asiakkaista sisältävän SMS:n valvonta olisi erityisen tärkeä maksutelevisioyleisradioille tai kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajille. Tässä yhteydessä on oletettava, että tällaiset toiminnan harjoittajat olisivat erittäin vastahakoisia päästämään kilpailijansa oman SMS:nsä käyttäjäksi.

(¹) SMATV-osuus käsittää yksiköt, jotka ottavat vastaan televisiosignaaleja käyttäen satelliittikeskusantennia ja lähettävät signaalin edelleen pieneen verkkoon. SMATV-toimijoilla ei yleensä ole mitään järjestelmää maksutelevision käyttämiseksi, ja jos heillä on, se toteutetaan verkossa kaikkien asukkaiden yhteismaksuna. SMATV-toimijat ovat harvoin yhteydessä yleisradioihin, mutta ne ovat yleensä paikallisten kaapelitoiminnan harjoittajien asiakkaita.

- (26) Läpinäkyvällä lähetyksellä tarkoitetaan sitä, että salaus tapahtuu silloin, kun signaali lähetetään, ja salauksen purkaus tapahtuu vasta kotitaloudessa. Nykyisin suoran kotivastaanoton taloudet ottavat vastaan läpinäkyviä lähetyksiä. Näin ei kuitenkaan ole silloin, kun on kyse kaapelitelevisioverkkoihin liittyneistä kotitalouksista. Kaapelitelevisioverkot käsittävät varsin yleisesti useita erillisiä kaapeliyksiköitä ja jokaisessa yksikössä on "päätekohta", jossa vastaanotto tavallisesti tapahtuu. Nykyisin kaapeli-toiminnan harjoittajilla on oltava yksi dekooderi kutakin päätekohta ja kutakin televisiokanavaa varten. Läpinäkyvässä lähetyksessä kaapelitelevisioverkkoon liitetty televisiotalous vastaanottaa signaalin suoraan satelliitista, ja tällöin kaapelitelevisiotoiminnan harjoittaja voi säästyä salaus- ja salauksenpurkujärjestelmältä kussakin päätekohtassa.

V. YRITYSKESKITTYMÄ

YHTEINEN MÄÄRÄYSVALTA

- (27) NSD:n omistus jakautuu NT:n, TD:n ja Kinnevikin kesken siten, että kukin niistä omistaa 33,3 prosenttia NSD:stä. Sen hallituksessa on oltava neljä johtajaa: kukin osapuoli nimeää yhden johtajan ja yhden riippumattoman johtajan, joka on nimettävä osapuolten tekemällä sopimuksella ja joka toimii samalla hallituksen puheenjohtajana.
- (28) NSD:n osakassopimuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti hallituksen päätökset tehdään enemmistöpäätöksin, lukuun ottamatta joitakin asioita, joiden hyväksymiseen vaaditaan yksimielisyys. Näihin kuuluvat:
- [.....]
- (29) Hallituksen puheenjohtaja [.....].
- (30) Edellä esitetyn perusteella voidaan päätellä, että NSD:ssä yhteistä määräysvaltaa käyttää sen kolme emoyhtiötä.

TÄYSITOIMINEN YHTEISYRITYS

- (31) NSD:n päätoiminnot ovat seuraavat:
- neuvotella ja tehdä sopimuksia ohjelmantuottajien (yleisradioiden) kanssa televisiokanavien jakelusta satelliittien välityksellä;
 - perustaa johtava satelliittiasema (osapuolten käyttämä nimitys on pohjoismainen "Hot Bird") Pohjoismaiden markkinoita varten vuokraamalla satelliittikapasiteettia kiertoradan paikoilta 1 astetta läntistä ja 5 astetta itäistä;

— luoda ohjelmastrategia, joka perustuu uuteen Pohjoismaita varten sovitettuun televisiokanavapakettiin;

— tällaisen paketin jakelu satelliittivälitteisesti kaapelitelevisiolle (kaapeli-tv), keskusantennitelevisiolle (SMATV) ja suoran kotivastaanoton markkinoille Pohjoismaissa. Tämän tarkoituksena on tarjota tilajahallintapalveluja, älykorttien jakelua ja harjoittaa tilaajanpääsyjärjestelmää;

— edistää ja ottaa käyttöön digitaalinen lähetyksstandardi sekä yhteispohjoismainen salausjärjestelmä käytettäväksi kaapelitelevisiossa, SMATV:ssa ja suorassa kotivastaanotossa;

— kehittää uusia yhtiön toimintaan liittyviä tuotteita ja palveluja. [... Palveluja joita NSD ei tarjoa].

- (32) NSD on perustettu ennalta määräämättömäksi ajaksi. Sen käytössä on tarkoitus olla kaikki välttämättömät varat ja henkilökunta liiketoiminnan harjoittamiseksi kestävältä pohjalta.
- (33) Kun NSD aloittaa toimintansa, NSD on itse sopimuspuoli kaikissa uusissa yleisradioyhtiöiden kanssa tehtävissä sopimuksissa. Kaikki Viasatin ja Telenor CTV:n yleisradioyhtiöiden kanssa tekemät sopimukset siirretään NSD:lle sillä edellytyksellä, että nämä yleisradiot antavat siihen suostumuksensa.
- (34) NSD hankkii satelliittien transponderikapasiteettia ja satelliittiverkkopalveluja Telenorilta ja muilta riippumattomilta satelliittitoiminnan harjoittajilta yleisradioyhtiöille. Telenor käyttää paikassa 1 aste läntistä omistamaansa Thor-satelliittia, ja se on varannut useita transpondereita Intelsat-satelliitista samassa kiertoratapaikassa. Lisäksi Telenorin valvonnassa ovat kaikki TV-Sat-satelliitin transponderit, myös kiertoradan paikassa 1 aste läntistä.
- (35) Telenorin ja NSD:n välisen yhteistyösopimuksen mukaan näillä yhtiöillä on keskinäinen valinta-oikeus satelliittitransponderikapasiteetin vuokraamiseen ja hankkimiseen televisio-ohjelmia varten [.....]. Tämä merkitsee sitä, että NSD:llä on oltava valinta-oikeus
- satelliittitransponderikapasiteetin ja satelliittiverkkopalvelujen vuokraukseen Telenorilta;
 - satelliittikapasiteettiin ja satelliittiverkkopalveluihin niille Pohjoismaihin lähettämään haluaville kolmansille osapuolille, jotka ovat alkuaan kääntyneet Telenorin puoleen.
- (36) Telenorilla on valinta-oikeus hankkia NSD:lle tai tämän sivu- tai tytäryhtiölle kaikki niiden mahdollisesti tarvitsema transponderikapasiteetti ja tarvitsemat satelliittiverkkopalvelut. Jos NSD:n vuokraamassa satelliittiverkkopalvelussa on ylimääräistä kapasiteettia, Telenorilla on oikeus käyttää tämän kapasiteetti [.....].

- (37) Kinnevik ja TD ovat lisäksi tehneet vuokraussopimuksen ruotsalaisen satelliittitoiminnan harjoittajan, Nordiska Satellitaktiebolagetin (NSAB) kanssa [.....] 5 astetta itäistä sijaitsevan transponderin vuokraamisesta. NSAB omistaa tässä paikassa olevan Sirius-satelliitin ja Tele-X-satelliitin, joissa molemmissa on 5 transponderia. [.....].
- (38) NSD tarjoaa integroidun satelliittilähetyspalvelun ohjelmien toimittajille. Se seikka, että NSD toimii satelliittitransponderikapasiteetin ja verkkopalvelujen alivuokraajana Telenorilta ja TD:ltä/Kinnevikiltä, ei aseta sen täyden toiminnan luonnetta tällä tasolla kyseenalaiseksi, koska NSD hallitsee tämän transponderikapasiteetin käyttöä pitkän ajan. Satelliittitransponderikapasiteetin vuokraussopimukset tehdään yleensä pitkäksi ajaksi 7—10 vuotta, joka vastaa tavallisesti itse satelliitin kestoikää. Tämän vuoksi NSD pystyy kehittämään omaa kaupallista strategiaansa kestävältä pohjalta.
- (39) NSD kehittää uuden paketin sellaisista televisiokanavista, jotka on sovitettu erityisesti pohjoismaista yleisöä varten ohjelmavalikoiman ja käytettävän kielen kannalta.
- (40) Mitä tulee edellä kuvattuun televisiokanavien suoraan kotivastaanottoon, sekä NT että Kinnevik tarjosivat ennen NSD:n perustamista jakelupalveluja Pohjoismaihin. NSD myöntää nyt Viasat-yhtiöille yksinoikeuden jakaa NSD:n televisiokanavia Tanskan suoraan kotivastaanottoon, SMATV- ja kaapelitalouksiin. Viasat Sweden on edelleen Kinnevikin 100-prosenttisessä omistuksessa, mutta Viasat Denmarkin omistajat ovat Kinnevik ja TD 51—49 prosenttia). TD:llä on ehdollinen optio hankkia omistukseensa vielä [.....] prosenttia Viasat Denmarkin osakepääomasta vuonna 1998.
- (41) NSD:llä on nykyisin Norjassa kaksi edustajaa: Viasat Norway (Kinnevikin 100-prosenttisesti omistama) ja Telenor CTV. On nähtävissä, [.....].
- (42) NSD:n yksinoikeuden omaavina jakeluyhtiöinä Viasat-yhtiöllä on
- oikeus ja velvollisuus jakaa NSD:n toimittamat televisiokanavat
 - mahdollisuus jakaa NSD:n suostumuksella muita televisiokanavia. Ainoa rajoitus [.....].
- (43) NSD:n pakettiin sisältyvien yksittäisten kanavien tilaajahinnasta päättää [.....]. NSD:n ohjelmastrategian mukaan NSD:n jakeluyhtiöiden on esitettävä vuosittain kanava-kohtainen tai kanavapakettikohtainen markkinointitalousarvio, jonka on heijastettava NSD:n ja yleisradioyhtiöiden välillä tehtyjä sopimuksia. Nämä ohjelmatalousarviot on esitettävä NSD:lle, joka hyväksyy ne. Myös kaikki poikkeamat niistä on hyväksyttävä NSD:llä.
- (44) Kuten edellä on todettu, se seikka, että Viasatin ja Telenor CTV:n yleisradioiden kanssa tekemät sopimukset siirretään NSD:lle ja voimassaolo alkaa NSD:n toiminnan käynnistämisestä ja että NSD itse neuvottelee ja tekee kaikki uudet sopimukset, osoittaa NSD:n ottavan itselleen kaiken vastuun jakelutoiminnasta. Vaikka Viasat-yhtiöt ja Telenor CTV eivät olekaan NSD:n omistamia (Viasat Finlandia lukuun ottamatta), ne noudattavat NSD:n jakelutoimintaa koskevia strategisia päätöksiä NSD:n [.....] ja talousarvion perusteella.
- (45) NSD hankkii oman tilaajanvaltuutusjärjestelmän (SAS) ja valvoo sitä. Viasat ja Telenor CTV pitävät oman tilaajanhallintajärjestelmänsä (SMS) ja antavat sen vuoksi asiakkaidensa käyttöön älykortteja ja hoitavat tilauksia ja maksuja, mutta niiden on maksettava NSD:n toimittamista SAS-palveluista älykorttikohdainen kuukausimaksu. NSD aikoo myös kehittää uuden SAS:n digitaalipalveluja varten [.....].
- (46) Kaapelijakelun osalta NT ja TD:n kaapelitoiminnan harjoittajat nimetään NSD:n edustajiksi televisiokanavien hankkimiseksi ja myymiseksi kaapelitelevisiomarkkinoilla ja osalla SMATV-markkinoita. Tämä merkitsee, että
- NT:llä ja TD:n kaapelitoiminnan harjoittajilla on oltava oikeus ja velvollisuus hoitaa NSD:n hankkimien satelliittitelevisiokanavien myynti omalla maantieteellisellä alueellaan, mutta NSD on oikeutettu myymään minkä tahansa kanavan jollekin muulle kaapeli- tai antennitoiminnan harjoittajalle samalla alueella;
 - molempien kaapelitoiminnan harjoittajien on voitava jakaa NSD:ltä ennakolta saadulla suostumuksella televisiokanavaa, jota NSD ei pysty toimittamaan;
 - NSD:llä on [.....].
- (47) Samalla tavoin kuin Viasatin kanssa on sovittu myös NT:n ja TD:n kaapelitoiminnan harjoittajien ja yleisradioyhtiöiden väliset sopimukset siirretään NSD:lle, ja ne tulevat voimaan NSD:n käynnistäessä toimintansa, jos yleisradioyhtiöiden hyväksyntä on saatu. NSD ottaa tällä tavoin täyden vastuun satelliittitelevisiokanavien toimittamisesta osapuolten omistamiin kaapeliverkkoihin.

- (48) Huolimatta siitä, että NSD on taloudellisessa mielessä verrattain pieni yhtiö, koska sen palveluksessa on ensimmäisenä vuonna ainoastaan [.....] henkeä ja parin kolmen vuoden kuluessa noin [.....] henkeä ja sillä on omaisuutta noin [.....] miljoonan ecun arvosta, edellä kuvatun perusteella voidaan päätellä, että NSD:llä on kaikki tarvittavat voimavarat kaikkien niiden tehtävien suorittamiseksi, joita samoilla markkinoilla toimivat yhtiöt tavallisesti suorittavat, ja että se muodostaa sen vuoksi täyden toiminnan yhteisyrityksen.

YHTEISTOIMINNALLISET NÄKÖKOHDAT

- (49) NSD:n emoyhtiöt ovat nykyisin kilpailijoita pääasiassa jakelutasolla, koska Norjan, Tanskan ja Ruotsin suoran kotivastaanoton alueella NT kilpailee Telenor CTV:n kautta Kinnevikin Viasat-yhtiöiden kanssa ja joillakin alueilla esiintyy kilpailua Viasatin ja TD:n ja NT:n kaapelitoiminnan harjoittajien kesken.
- (50) Suoran kotivastaanoton jakelumarkkinoilla [.....] Viasatista [.....] tulee näihin maihin NSD:n televisiokanavapakettien yksinoikeudella toimiva jakeluyhtiö. Samanaikaisesti kaikkien jakelusopimusten siirtäminen NSD:lle ja sen yksinoikeus neuvotella uusia sopimuksia estää emoyhtiöiden oma-aloitteisen suoran kotivastaanoton jakelupalvelujen toimittamisen ja sellaisen jakelustrategian kehittämisen, joka ajaisi niiden yksittäisiä omia etuja.
- (51) Osapuolten kaapelitoiminnan harjoittajat ja Viasat jatkavat toimintaa samoilla alueilla, mutta ne toimivat kaikki NSD:n edustajina ja tarjoavat yleensä samaa satelliittikanavapakettia. Kuten myös suoran kotivastaanotosektorin puolella, kaapelitoiminnan harjoittajien sopimusten sekä neuvottelu oikeuksien siirtyminen NSD:lle estää emoyhtiöiltä näiden palvelujen oma-aloitteisen toimittamisen.
- (52) Nykyisin esiintyy kilpailua myös NT:n ja TD:n välillä taloudellisessa mielessä hyvin marginaalisilla markkinoilla eli television nousulinkkipalveluissa satelliittiin (katso 56 kohta). Molemmat emoyhtiöt toimittavat nykyisin näitä palveluja kotimaastaan käsin, mutta näiden markkinoiden vähäinen taloudellinen merkitys osoittaa selvästi, ettei toiminnan tavoitteena eikä tuloksena ole näiden kahden emoyhtiön toimintojen yhteensovittaminen nousulinkkipalvelujen alalla.
- (53) Lopuksi NSD:n emoyhtiöiden toiminta nousu- tai laskupuolen markkinoilla ei todennäköisesti johda minkäänlaiseen yhteensovittamiseen niiden kilpailukäyttäytymisessä. NT ei kilpaile satelliittitoi-

minnan harjoittajana TD:n tai Kinnevikin kanssa. Kinnevik lähettää omia maksutelevisio- ja kaupallisia kanaviaan NSD:n välityksellä, mutta yksikään toinen osapuoli ei ole yleisradiotoiminnan harjoittaja.

- (54) Edellä kuvatut tosiseikat johtavat siihen päätelmään, että NSD:n perustamisen tavoitteena tai seurauksena ei ole itsenäisiksi jäävien yritysten kilpailukäyttäytymisen yhteensovittaminen. Tämän vuoksi päätelmänä esitetään, että käsiteltävä toimenpide muodostaa sulautumisasetuksen 3 artiklassa tarkoitettua yrityskeskittymän.

VI. ASIAN KANNALTA MERKITYKSELLEISET TUOTEMARKKINAT

- (55) Toimenpide käsittää seuraavat kolme tuotemerkkiä: i) satelliittitelevisiotransponderikapasiteetin ja siihen liittyvien palvelujen toimittamisen yleisradioyhtiöille, ii) maksutelevision ja muiden salatujen televisiokanavien jakelun suoran vastaanoton talouksille, iii) kaapelitelevisionverkojen käyttötoiminnan (katso 165 kohta).
- i) **Satelliittitelevisiotransponderikapasiteetin ja siihen liittyvien palvelujen toimittaminen yleisradioyhtiöille**
- (56) Useat yhtiöt harjoittavat satelliittitransponderikapasiteetin toimittamista. Nämä yhtiöt — satelliittitoiminnan harjoittajat — laukaisevat radalle ja käyttävät satelliitteja ja vuokraavat transpondereita yleisradioille televisiosignaalin lähettämistä varten. Osapuolten mukaan televisiosignaalin Eurooppaan lähettämistä varten on tarjolla 250 transponderia (liikevaihto noin 625 miljoonaa ecua). Pohjoismaiden tärkeimpinä satelliittitelevisionkanavien tarjoajina toimivat nykyisin Astra, Thor, Intelsat 702 ja Sirius. Näitä transpondereita vuokrataan tavallisesti yleisradioille, jotka jakavat toimilupajärjestelyjensä perusteella omia televisiokanaviaan kaapelitelevisionjakeluyhtiöille ja suoran kotivastaanoton kuluttajille.
- (57) Televisiosignaalien jakelu satelliittivälitteisesti (transpondereilla) poikkeaa selvästi maanpäällisten linkkien televisiojakelestä, koska näiden kahden jakelutavan välillä on huomattava sekä tekninen että rahoituksellinen ero (katso päätös IV/M.469 — MSG/Mediapalvelu). NSD:n toiminta johtaa olemassa olevan transponderikapasiteetin uudelleenjärjestämiseen eikä johda Pohjoismaiden katsojille sopivaan satelliittitransponderikapasiteetin laajennukseen.

ii) **Satelliittimaksutelevision ja muiden salatujen televisiokanavien jakelu suoran kotivastaanoton talouksiin**

(58) Näillä markkinoilla (joista käytetään seuraavassa nimitystä suoran kotivastaanoton jakelu) maksutelevision ja muiden salatujen kanavien jakelutoiminnan harjoittaja markkinoi ja myy kanavia tai kanavapaketteja suoran kotivastaanoton talouksille ja toimittaa talouksien tarvitseman älykortin. Pohjoismaiden alueella useimmat suoran kotivastaanoton jakelijat myyvät kanavia paketteina (kanavanippuina, joista moniin kuuluu 25 erilaista kanavaa). Jakeluyhtiö tarjoaa tavallisesti "peruspakkauksen", joka sisältää eri tavalla rahoitettuja maksutelevisiokanavia ja kaupallisesti rahoitettuja televisiokanavia. Asiakkaalla on lisäksi valinnanmahdollisuus lisätä pakettiin muita televisiokanavia. Pohjoismaissa markkinoidaan useita maksutelevisiokanavia ja muita salattuja kanavia.

(59) Pohjoismaissa on nykyisin kolme pääjakeluyhtiötä: Multichoice (FilmNetin omistama jakeluyhtiö) ja Kinnevik sekä NT:n jakeluyhtiöt. Tarkoituksena on, että NSD:n televisiokanavien suoran kotivastaanoton jakelu tapahtuu emoyhtiöiden jakeluyhtiöiden kautta yksinoikeuspohjalta. (Katso 40—42 kohta).

(60) Suoran kotivastaanoton markkinoilla on suuri kasvupotentiaali. Kaapeliverkkojen kautta tapahtuvaan lähetykseen verrattuna suora kotivastaanotto on nykyisin markkinoiden pienempi segmentti (katso 62 kohta). [...] Pohjoismaissa on noin 720 000 suoran kotivastaanoton taloutta (Ruotsissa on noin 360 000 suoran kotivastaanoton taloutta, Tanskassa 170 000, Norjassa 160 000 ja Suomessa noin 30 000). Osapuolet arvioivat kuitenkin, että vuoden 1998 lopussa Pohjoismaiden suoran kotivastaanoton piiriin kuuluu [...] miljoonaa taloutta.

iii) **Kaapelitelevisioverkkojen käyttötoiminta**

(61) Kaapelitoiminnan harjoittajat toimittavat verkoihin liittyneille talouksille seuraavat palvelut: verkon ylläpito, televisiokanavien myynti ja markkinointi. Lisäksi kaapelitoiminnan harjoittajat kohdistavat toimintansa SMATV-keskusantennitalouksiin myydäkseen televisiokanavat myös tälle alalle. Maksutelevision haluavat taloudet vuokraavat tavallisesti dekooderin kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajalta. Kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat käyttävät kuitenkin omaa SMS- ja SAS-järjestelmänsä, joka perustuu niiden omaan salausjärjestelmään, ja ne myyvät näitä palveluja yleisradioille, jotka haluavat lähettää maksutelevisio- tai muita salattuja kanavia verkossa.

(62) Katselijan kannalta mahdollisten lähetyksreittien — maavälitteisen, suoran satelliittikotivastaanoton ja kaapelin — välillä on huomattavia eroja, jotka vaikuttavat sekä teknisiin vaatimuksiin että rahoitukseen. Kun maavälitteiset lähetykset ja satelliittitelevision vaati katselijalta ainoastaan antennin tai satelliittilautasantennin asentamisen omaan laskuun, kaapelitelevision on riippuvainen kaapeliverkon ylläpidosta, jota katselija rahoittaa kaapelimaksuilla (katso IV/M.469 — MSG/Mediapalvelu). Niinpä nykyisin noin 4,3 miljoonaa 10 miljoonasta Pohjoismaiden taloudesta on liitetty kaapelitelevisionverkkoon ja noin 0,7 miljoonaa on liitetty SMATV-keskusantenneihin, joista eräät ottavat vastaan signaalin kaapeliteleviotoiminnan harjoittajilta.

(miljoonaa kotitaloutta)

	Tanska	Ruotsi	Norja	Suomi
Kotitalouksia, joista liitetty	2,3	3,9	1,9	1,9
— kaapeli-tv:hen	1,05	1,9	0,565	0,78
— SMATV:hen	0,25	0,3	0,120	0,10

(63) Kaapelitelevision on nykyisin satelliittivälitteisen television hallitseva lähetyksreitti Pohjoismaissa. Kaapelitelevisionmarkkinat ovat kuitenkin saavuttaneet kyllästymispisteensä, ja nykyisin niille on ominaista hidas kasvu. On odotettavissa, ettei Pohjoismaiden 10 miljoonasta televisiotaloudesta kaapeloida lähitulevaisuudessa enempää kuin 50—60 prosenttia, erityisesti koska maaston suhteen esiintyy vaikeuksia ja väestö on hajaantunut laajalle maantieteelliselle alueelle, jonka kaapelointi olisi epätaloudellista. Voisi väittää, että kaapelitelevisionmarkkinoiden ja suoran satelliittikotivastaanoton jakelumarkkinoiden välillä on olemassa tietty kilpailuyhteys. Pohjoismaissa valinta kaapelilähetyksen tai suoran kotivastaanoton välillä ei kuitenkaan ole lähitulevaisuudessa mahdollista suurelle määrälle nykyisin kaapeloimattomia talouksia.

Kotitalouksien valinnanmahdollisuuksia saattaa rajoittaa myös se, että joissakin talouksissa on mahdotonta hankkia satelliittilautasantennia, koska omistaja tai moniasuntoisen rakennuksen omistajien yhdistys on kieltänyt sen esteettisistä syistä. Loppujen lopuksi jo kaapeliin tai satelliittivastaanottoon liitetty talous ei tavallisesti ole enää valmis sijoittamaan lisää toiseen lähetyksmuotoon (lukkiutumisaikutus). Edellä mainituista syistä näyttää siltä, että kaapeliverkkojen käyttö on itsenäinen merkityksellinen markkina-alue.

- (64) Pohjoismaiden kaapelitelevisiomarkkinat koostuvat useista erisuuruisista kaapeliverkoista, joista kukin käsittää useita erillisiä kaapeliyksiköitä. Yksittäisissä päätekohteissa kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajalla on tavallisesti kaikkiin olennaisiin satelliittivaihtoehtoihin suunnatut satelliittiantennit.

VII. ASIAN KANNALTA MERKITYKSELLISET MAANTIETEELLISET MARKKINAT

i) Satelliittitelevisiotransponderikapasiteetin ja siihen liittyvien palvelujen toimittaminen yleisradioyhtiölle

- (65) Yleisradioyhtiö, joka haluaa lähettää tietylle alueelle, tarvitsee sellaisen satelliitin, jonka peittoalue käsittää kyseisen maantieteellisen alueen (maantieteellinen alue, jolla satelliitin lähettämät televisiosignaalit ovat vastaanotettavissa suoraan kotitalouksissa, joilla on vakiovastaanottolaitteisto).
- (66) Teknisesti Pohjoismaiden taloudet voivat vastaanottaa signaaleja kaikista Euroopan satelliiteista. Vastaanotetun signaalin laatu riippuu vastaanottolautasen koosta ja transponderin signaalin voimakkuudesta. Taloudelliset ja esteettiset näkökohdat rajoittavat kuitenkin yleisesti käytettyjä lautaskokoja, ja pohjoismaisilla talouksilla on yleensä ainoastaan sellainen laitteisto, jolla voidaan vastaanottaa signaaleja tietyistä satelliittipaikoista. Kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajien tilanne on täysin erilainen, niitä eivät koske samat taloudelliset ja esteettiset rajoitukset kuin suoran kotivastaanoton talouksia, joten ne pystyvät vastaanottamaan signaaleja lähes kaikista Euroopan satelliittipaikoista.
- (67) Jotta voitaisiin lähettää suoran kotivastaanoton talouksille, eräs keino määrittää transponderien maantieteellinen ulottuvuus on harkita sellainen välttämätön lautasen koko, jolla kyseisistä transpondereista voi vastaanottaa hyvälaatuisia signaaleja. [...] teknisten tietojen mukaan Société Européenne des Satellites (SES), joka omistaa Astra-satelliitit, on eritellyt omiksi päämarkkinoikseen alueet, joilla signaalit voi vastaanottaa korkeintaan 60 cm:n läpimittaisilla lautasilla. 60 cm:n lautaskoon perusteella pohjoismaiset satelliitit (Intelsat 702/Thor/TV-Sat ja Sirius/Tele-X), Astra-satelliitit ja Eutelsat-satelliitit ovat pohjoismaisten katselijoiden kannalta huomioon otettavia.
- (68) Pohjoismaisten satelliittien tranpondereiden peittoalua antaa Pohjoismaiden katselijoille mahdollisuuden käyttää 60 cm:n lautasta tranponderien signaalien vastaanottamisessa. Astra ja Eutelsat tulevat myös kyseeseen Pohjoismaiden alueella, koska suoran kotivastaanoton taloudet voisivat vastaanottaa signaaleja joistakin Eutelsatin ja Astran

transpondereista kaikkialla Tanskassa sekä Norja ja Ruotsin eteläosissa 60 cm:n lautasella. Astraa ei pysty vastaanottamaan Suomessa 60 cm:n lautasella.

- (69) Tekniseltä kannalta sellaiselle yleisradiolle, joka haluaa kohdentaa lähetyksensä ainoastaan Tanskaan, Astran ja Eutelsatin tranponderit olisivat yhtä hyvä vaihtoehto kuin pohjoismaiset tranponderit. Kuitenkaan ainoastaan osan pohjoismaisista markkinoista kattavat transponderit eivät ole houkuttelevia vaihtoehtoja sellaiselle yleisradiolle, joka haluaa toimia pohjoismaisella tasolla. Tällaisen yleisradion kannalta NSD:n transponderien ja Astran sekä Eutelsatin tranponderien välillä vallitsee epätäydellinen korvaavuus. Tätä tukevat [...] tiedot siitä, että ennen pohjoismaisten satelliittipaikkojen perustamista ei ollut olemassa transponderikapasiteettia, jolla olisi ollut ihanteellinen peittoalue Pohjoismaita varten.
- (70) Lisäksi on pidettävä mielessä, että pohjoismaisiin satelliitteihin verrattuina Astra ja Eutelsat edustavat kansainvälistä liiketoimintaa Keski-Euroopan alueella. [...] tiedoista ilmenee, että maksu transponderin vuokraamisesta Astrasta tai Eutelsatista on [...] suurempi kuin maksu pohjoismaisen satelliitin transponderin vuokraamisesta. Jos NSD säilyttää huomattavan hintaeron, Astran ja Eutelsatin transponderit eivät ole mikään vaihtoehto sellaiselle yleisradiolle, joka haluaa olla kilpailukykyinen toimija Pohjoismaiden alueella.
- (71) Tässä tapauksessa tekniset, peittoalueisiin ja lautaskokoihin liittyvät kysymykset ja tranpondereiden hinta eivät ole määrääviä kyseisen maantieteellisen markkina-alueen määrittelemiseksi, koska toimenpide estää Pohjoismaiden katselijoiden kannalta sopivan transponderikapasiteetin toimittajien mukaantulon ja toimenpide sinänsä johtaa erillisten pohjoismaisten markkinoiden luomiseen. Kuten arvioinnissa osoitetaan, hallitsemalla transponderikapasiteettia sekä yhteyksillään tärkeään yleisradio-toiminnan harjoittajaan ja pohjoismaisten televisiokanavien jakeluyhtiöön Kinnevikin sekä tärkeisiin kaapelitoiminnan harjoittajiin TD:hen ja NT:hen, NSD pystyy estämään muita satelliittitoiminnan harjoittajia vuokraamasta transpondereita yleisradioille, jotka haluavat kohdentaa lähetyksensä Pohjoismaiden katselijoille.
- ii) **Satelliittimaksutelevision ja muiden salatujen televisiokanavien jakelu suoran kotivastaanoton talouksiin**
- (72) Suoran kotivastaanoton jakelu on vähittäiskauppa-toimintaa, joka käsittää suoran paikallisen yhteyden katselijaan. FilmNet, Kinnevik ja NT ovat näitä palveluja tarjoavia kansallisia yhtiöitä. Palvelujen markkinointi on kansallista. Toimenpide sinänsä sulkee lisäksi Pohjoismaiden alueen uusilta jake-

luuyhtiöiltä, koska mahdollisen markkinoille tulijan on itse asiassa mahdotonta luoda älykortti ja siihen liittyvä houkutteleva ohjelmapaketti (katso 138—141 kohta). Markkinat ovat todennäköisesti kansallisella tasolla, mutta arviointia ei muuta se, onko markkinat määritelty kansallisiksi vai pohjoismaisiksi, ja sen vuoksi tämä kysymys voidaan jättää avoimeksi.

iii) Kaapelitelevisioverkkojen käyttötoiminta

- (73) Toiminnan harjoittajien välistä ja liittymien hankkimista koskevaa kilpailua esiintyy jossakin määrin markkinointiponnistuksina kansallisella tasolla. Tämä tuntuu olevan tilanne erityisesti Tanskassa. Kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajien on kohdattava erilaiset markkinaolosuhteet eri maissa, ottaen huomioon maantiede, markkinointi sekä lainsäädäntö. Kaapelitelevisioverkko toiminta tapahtuu sen vuoksi kansallisilla markkinoilla.

VIII. ARVIOINTI

- (74) Toimenpide koskee pääasiallisesti seuraavia erillisiä markkinoita:

- A. Satelliittitelevisiotransponderikapasiteetin ja siihen liittyvien palvelujen hankkiminen yleisradiolle.
- B. Kaapelitelevisioverkkojen käyttötoiminta.
- C. Satelliittimaksutelevision ja muiden salattujen televisiokanavien jakelu suoran kotivastaanoton talouksiin.

Toimenpide vaikuttaa kohteena oleviin markkinoihin joko horisontaalisesti tai luotujen vertikaalisten yhteyksien kautta. Toimenpiteen jälkeen NSD hallitsee integroituja perusrakenteita televisio- ja radiopalvelujen toimittamiseksi Pohjoismaiden alueella sekä myös oikeutta lähettää alueella joitakin sen tärkeimpiä televisiokanavia.

Arvioinnissa käsitellään aluksi toiminnan vaikutusta transponderikapasiteettimarkkinoilla (A osa). Se jatkuu käsittelemällä toiminnan vaikutuksia kaapelitelevisio- ja radiomarkkinoilla (B osa) ja satelliittimaksutelevision ja muiden salattujen kanavien suoraan kotivastaanottotalouksiin tapahtuvaa jakelua (C osa). D osassa käsitellään taloudelliseen ja tekniseen kehitykseen liittyviä seikkoja, ja E osassa käsitellään osapuolten ehdottamia sitoumuksia. Komission päätelmät esitetään F osassa.

A. SATELLIITTITELEVISIOTRANSPONDERIKAPASITEETIN JA SIIHEN LIITTYVIEN PALVELUJEN TARJONTA YLEISRADIOYHTIÖILLE

A.1. Markkinoiden rakenne ja kapasiteetti

a) Pohjoismaisen "Hot Birdin" saatavissa oleva transponderikapasiteetti

- (75) Paikassa 1 aste läntistä ja 5 astetta itäistä on nykyisin viisi satelliittia. Nämä ovat

- Thor, jossa on 5 transponderia (joita [... käytetään NSD:n ...])
- Intelsat, jossa on 10 transponderia (joista [... käytetään NSD:n ...])
- TV-sat, jossa on 5 transponderia (joista [... käytetään NSD:n ...])
- Ruotsin valtion omistaman yhtiön NBA:n omistama Sirius, jossa on 5 transponderia (joista [... käytetään NSD:n ...])
- NSAB:n omistama Tele-X, jossa on 5 transponderia (joista [... käytetään NSD:n ...]).

Telenor omistaa paikassa 1 aste läntistä sijaitsevan Thor-satelliitin ja käyttää sitä. Lisäksi Telenor on vuokrannut kapasiteettia Saksan Telekomin TV-Sat-satelliitista ja varannut lisäksi kaikki Intelsatin transponderit. Molemmat satelliitit sijaitsevat paikassa 1 aste läntistä. Kinnevik ja TD ovat samalla tehneet sopimuksen Ruotsin satelliittitoiminnan harjoittajan NSAB:n kanssa neljän transponderin vuokraamisesta Sirius-satelliitista ja kahden Tele-X-satelliitista, jotka sijaitsevat molemmat paikassa 5 astetta itäistä. Tämä sopimus on tarkoitettu siirrettäväksi NSD:lle ennen toiminnan aloittamispäivää.

- (76) NSD ja sen emoyhtiö saavat suoran tai epäsuoran määräysvallan kaikkeen pohjoismaisen "Hot Birdin" tarjolla olevaan kapasiteettiin. Paikan 1 astetta läntistä ja 5 astetta itäistä yhteensä 30 transponderista NSD vuokraa välittömästi 19.

b) Astra ja Eutelsat kilpailijoina

- (77) Osapuolet väittävät, että Astra ja vähemmässä määrin Eutelsat ovat pohjoismaisten satelliittien todelliset kilpailijat, koska Skandinavian eteläosissa asuvat suoran kotivastaanoton taloudet voivat vastaanottaa signaaleja joistakin Eutelsatin ja Astran transpondereista vakiolaitteistollaan. Osapuolten mukaan yli 50 Astran ja Eutelsatin transponderia on nykyisin sellaisten kanavien käytössä, jotka on kohdistettu pohjoismaisille talouksille tai jotka voisivat kiinnostaa näitä.

(78) On totta, että nykyisin noin 70 prosenttia pohjoismaisista suoran kotivastaanoton talouksista on suunnannut lautasantenninsa Astraan. Lisäksi käytännöllisesti katsoen kaikilla pohjoismaisilla kaapeliverkoilla on lautasantenni suunnattuna Astraan ja Eutelsatiin. On kuitenkin pidettävä mielessä, että lukuun ottamatta Kinnevikin neljää kanavaa ja Astran pohjoismaisille katselijoille lähettämää maksutelevisiokanavaa, kaikki Astran ja Eutelsatin kanavat ovat vieraskielisiä ja suunnattuja muihin kuin Pohjoismaihin. Näistä kanavista monia voidaan pitää kiinnostavina pohjoismaisten talouksien kannalta, esimerkiksi Eurosportia ja MTV Europea, eikä ole mitenkään mahdotonta, että myös muut olisivat suosittuja joillakin alueilla (esimerkiksi saksankieliset ohjelmat Tanskan eteläosissa). Kansalliset kanavat ovat kuitenkin aina selvästi suosituimpia. Kansallinen kieli on ratkaiseva osatekijä katselijan valitessa kanavan, ja sen vuoksi teollisuuden on käytettävä kansallisia televisiokanavia saavuttaakseen kustannuksia vastaavan televisiomainnonnan.

(79) Astra ja Eutelsat ovat lisäksi ulottovuudeltaan keskieurooppalaisia. Tähän asti ne eivät ole osoittaneet erityistä kiinnostusta Pohjoismaiden alueeseen eivätkä satelliittien peittoalueetkaan käsitä Pohjoismaiden koko aluetta. NSD:n määräysvaltaan kuuluvien satelliittien peittoalue on suunnattu erityisesti Pohjoismaiden katselijoille. Tämän vuoksi NSD:n tranpondereita käyttävät yleisradiot saavat edullisen aseman verrattuna kilpailijoihin, joilla ei ole pääsyä NSD:n tranpondereihin. Toimenpiteen vuoksi Astra ja Eutelsat eivät ole missään tapauksessa NSD:n "Hot Birdin" merkittäviä kilpailijoita transponderien toimittajina sellaisille yleisradioille, jotka haluavat kohdistaa lähetyksensä pohjoismaisille katselijoille. Syyt tähän ovat seuraavat:

i) **Kinnevikin televisiokanavien merkitys**

Yleisradioyhtiönä toimivaan Kinnevikin luomansa yhteyden avulla NSD pystyy tarjoamaan joitakin erittäin suosittuja pohjoismaisia televisiokanavia yksinoikeudella. Tämän vuoksi suurin osa Pohjoismaiden suoran kotivastaanoton talouksista suuntaa lautasantenninsa NSD:n satelliitteihin.

ii) **Yhteys tärkeänä jakeluyhtiönä toimivaan Kinnevikin**

Viasatin satelliittikanavapakettiin pääsy on elintärkeää Pohjoismaiden suoran kotivastaanoton (DTH) markkinoille pyrkiville yleisradioille, koska suosittujen Kinnevik-kanavien vetovoimasta pääsee osalliseksi tätä kautta. Käyttötoiminnan yhteydessä Viasat jakaa pelkästään näitä

kanavia tarjolle NSD-satelliittien välityksellä. Sen vuoksi yleisradioiden kannalta on elintärkeää olla mukana NSD-satelliitteissa päästäkseen mukaan Viasatin jakelupakettiin.

iii) **Yhteys tärkeinä kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajina toimiviin emoyhtiöihin**

NSD:n yhteyksistä tärkeisiin kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajiin TD:hen ja NT:hen johtuu, että yleisradion on varauduttava mahdollisuuteen jäädä Pohjoismaiden kaapeliverkoista valtaosan ulkopuolelle, jos sen lähetykset tulevat Astran tai Eutelsatin kautta.

iv) **Hintaero**

[.....]

v) **Astrassa ja Eutelsatissa ei ole vapaata tilaa**

Nykyisin kaikki Astran ja Eutelsatin transponderikapasiteetti on varattu.

i) **Kinnevikin televisiokanavien merkitys**

(80) Yleisradiona toimivan Kinnevikin ja tranponderipalvelujen toimittajana toimivan NSD:n välinen suhde on olennaisen tärkeä tekijä osapuolten luodessa "pohjoismaista Hot Birdia". NSD tarjoaa noin [15—30] ohjelman paketin, johon Kinnevikin TV 3 -kanavat sisältyvät. TV 3 -kanavat näyttelevät tärkeää osaa "pohjoismaisen Hot Birdin" luomisessa. Aloitusvaiheessa (TV 3 Sweden vuonna 1989 ja sen jälkeen TV 3 Denmark ja TV 3 Norway vuonna 1991) nämä kanavat lähetettiin Astran välityksellä. TV 3 -kanavista tuli näissä maissa erittäin suosittuja. Osapuolten mukaan TV 3 näkyy Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa noin 50 prosentissa talouksista. Kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajilta saatujen tietojen mukaan yli 70 prosenttia niiden katselijoista katselee säännöllisesti TV 3:a, ja kanava on neljän suosituimman joukossa joka maassa. Yleensä kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat ilmoittivat, että TV 3 on tärkein välitettävä kanava, lukuun ottamatta kansallisia maavälitteisiä kanavia. Tässä yhteydessä on pidettävä mielessä, että pohjoismaiset katselijat voivat seurata kansallisia kanaviaan tarvitsematta ostaa lautasantennia tai ryhtyä kaapelitelevision tilaajaksi. Sen vuoksi syynä talouden lautasantennin ostamiseen tai kaapelitelevision tilaajaksi ryhtymiseen on lisäkanaviin pääsyn hankkiminen ja TV 3 on näistä lisäkanavista kaikkein tärkein.

(81) Lisäksi osapuolet pystyvät lähiaikoina lisäämään pakettiin vieläkin houkuttelevampia televisiokanavia. Kinnevik omistaa myös muita kanavia (TV 6, TVG, Z-TV), joita on myös tarkoitus lähettää yksinomaan NSD:n transpondereiden välityksellä.

- (82) Näyttää siltä, että toimenpiteen jälkeen Astra ei ole enää Pohjoismaiden markkinoiden tärkeä satelliitti-televisiokanavien toimittaja. Nykyisin Astran viittä transponderia käytetään pohjoismaisia televisiokanavia varten, eikä ainoatakaan pohjoismaista televisiokanavaa lähetetä Eutelsatin kautta. Astran viidestä pohjoismaisesta transponderista Kinnevik on vuokrannut neljä kanaviaan TV 3 Denmark, TV 3 Sweden, TV 3 Norway ja TV 1000 varten. Toimenpiteen vuoksi [.....].
- (83) Kinnevikin neljää Astran transponderia [.....].
- (84) Lisäksi NSD toimittaa Astran kaikkein suosituimmat vieraskieliset televisiokanavat Pohjoismaihin. Näitä ovat Eurosport, Discovery, Children's Channel, CNN Int. ja MTV Europe. [.....] lähetetään NSD:n paketin mukana entistä houkuttelevampana pohjoismaisena versiona. [.....] muut kansainväliset kanavat harkitsevat omien kanaviensa pohjoismaisia versioita tekstitettyinä tai jälkikäännettävinä. On erittäin todennäköistä, että nämäkin kanavat lähetettäisiin NSD:n satelliittien välityksellä. NT:llä on yksinoikeus [.....] Pohjoismaiden alueella. Nämä oikeudet siirretään epäilemättä NSD:lle ja on todennäköistä, että NSD pystyy saamaan yksinoikeudet muihinkin suosittuihin kanaviin.
- (85) Edellä kuvatun perusteella näyttää siltä, että yleisradiot lopettavat pohjoismaisten kanavien lähettämisen Astran välityksellä ja ettei Astralla ole pohjoismaisille katselijoille tarjottavana montakaan sellaisen vieraskielistä kanavaa, joita nämä eivät voisi saada pohjoismaisten satelliittien kautta, joitakin jopa pohjoismaisina versioina.
- (86) NSD:n asema vahvistuu todennäköisesti entisestään sen vuoksi, että Tanskan kansalliset yleisradiot suunnittelevat satelliittikanavien käynnistämistä omien maavälitteisten kanaviensa täydentämiseksi. Näyttää siltä, että NSD on näille yhtiöille ainoa realistinen jakelumahdollisuus. Näiden yhtiöiden liittyminen NSD:n piiriin poistaa sellaisia vahvoja mahdollisia NSD:n yleisradiokilpailijoita, jotka pyrkivät satelliittitelevisiojakeluun Pohjoismaiden alueelle.
- (87) Osapuolet eivät kiellä Kinnevikin kanavien vahvuutta. Päinvastoin ne pitävät näitä kanavia toimenpiteen ratkaisevana osatekijänä. Osapuolten toimittamat tiedot osoittavat niiden yhtyvän komission odotuksiin, että toimenpiteen jälkeen ja sen vuoksi useimmat alueen lautaset käännetään suuntaan 1 aste läntistä tai 5 astetta itäistä.
- (88) Koska osapuolet ovat hyväksyneet sen seikan, että useimmat alueen lautaset (joista 70 prosenttia on nykyisin käännettynä Astraan päin) käännettäisiin pohjoismaisiin satelliitteihin päin heti TV 3:n siirryessä niihin Astrasta, voidaan tehdä se johtopäätös, että TV 3 on selvästi tärkein satelliittitelevisiokanava useimmille Pohjoismaiden suoran kotivastaanoton talouksille ja että tämä vahvistaa edellä mainitun Kinnevikin kanavien "vetovoimaa".
- (89) Osapuolet toteavat, että Astran ja Eutelsatin välittämät televisiokanavat ovat edelleen houkuttelevia Pohjoismaiden kotivastaanoton talouksille, ja mainitsevat, että talouksien on mahdollista vastaanottaa signaaleja useammasta kuin yhdestä satelliittipaikasta käyttämällä tiettyä laiteistoa. Tällaiseen laiteistoon kuuluu moottoroituja lautasia ja sivusyötöllä varustettuja kiinteitä lautasia. Taloudet voivat halutessaan ostaa myös toisen kiinteän lautasen.
- (90) Näyttää kuitenkin selvältä, että tällainen laiteisto aiheuttaa useitakin ongelmia. Sivusyötöllä varustettujen lautasen vaatima suuri koko aiheuttaa sekä esteettisiä että suunnitteluun liittyviä huolia. Ne ovat myös kalliita. Moottoroidun antennin ja toisen lautasen ratkaisu toimii myös näitä vastaan. Hintaaeron suhde 2:1 sivusyötön ja vakiolaitteiston välillä on [.....]. Moottoroidut lautaset ovat vieläkin kalliimpia, ja kahden vakiolautasen hankintakustannukset ovat ilmeiset.
- Vaikka tällaiset ratkaisut olisivatkin halpoja ja helposti talouteen yhdistettävissä, näyttää kuitenkin todennäköiseltä, että vakiokalustoa käyttävä kuluttaja, joka vastaanottaa [15—30] televisiokanavaa NSD:n välityksellä, on haluton kuluttamaan varojaan toiseen laiteistoon voidakseen vastaanottaa lisäkanavia Astrasta tai Eutelsatista.
- (91) Tästä syystä on selvää, että toimenpiteen vuoksi hyvin harvat pohjoismaiset suoran kotivastaanoton taloudet suuntaavat lautasensa Astraan, Eutelsatiin tai jonkun muun satelliittitoiminnan harjoittajan satelliittiin, ja juuri siitä syystä ne yleisradiot, jotka haluavat kohdistaa lähetyksensä pohjoismaisille katselijoille, eivät pidä näitä satelliitteja NSD:n vaihtoehtoina.
- ii) Yhteys tärkeänä jakeluyhtiönä toimivaan Kinnevikin
- (92) Astran ja Eutelsatin välityksellä lähetettävä yleisradio suljetaan NSD:n satelliittikanavapaketin ulkopuolelle. Pohjoismaissa satelliittitelevisiokanavia myydään paketteina ja NSD:n toiminnassa tarjotaan erittäin houkuttelevia paketteja. NSD:n kanavapakettien ulkopuolelle joutuminen asettaa yleisradion erittäin epäedulliseen asemaan verrattuna NSD:n yleisradioihin. On erittäin epätodennäköistä, että tällaiset yleisradiot pystyisivät kehittämään uusia paketteja, jotka voisivat kilpailla NSD:n kanavapa-

ketin kanssa. Toinen vaihtoehto olisi päästä FilmNetin kanavapaketteihin. Verrattuna siihen, mitä NSD:n paketti voi tarjota (toisin sanoen Kinnevikin kanavat, mukaan lukien TV 3, muiden kanavien pohjoismaiset versiot, katso 80—84 kohta edellä), FilmNetin paketti (katso 135 kohta) ei ole huokuteleva valinta yleisradiolle. Sitä paitsi FilmNetin asema näiden markkinoiden merkittävänä toimijana heikkenisi toimenpiteen vuoksi (katso 143 kohta).

iii) Yhteys tärkeinä kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajina toimiviin emoyhtiöihin

- (93) Astran ja Eutelsatin välityksellä lähtettävän yleisradion on ennakoitava mahdollisuus joutua suljetuksi kaapeliverkkoihin liittyneiden pohjoismaisten katselijoiden suuren osan ulkopuolelle. Nykyisin osapuolet hallitsevat noin [20—30 %] niistä noin 5 miljoonasta Pohjoismaiden taloudesta, jotka ovat liittyneet kaapelitelevisioverkkoihin ja SMATV-keskusantenniverkkoihin. Digitaalimparistössä NSD pystyy kuitenkin valvomaan tehokkaasti paljon suurempaa osaa Pohjoismaiden alueen kaapelitelevisioverkoista, koska se toimii Pohjoismaiden kaapelitelevisioverkkojen ”portinvartijana” (katso 131 kohta).

iv) Hintaerot

- (94) Näyttää todennäköiseltä, että yleisradiot pystyvät vuokraamaan NSD:ltä transpondereita halvemmalla kuin Astralta ja Eutelsatilta. Tämä johtuu pääasiassa NSD:n pohjoismaisen peittoalueen kattaman väestömäärän erosta verrattuna Astran ja Eutelsatin Keski-Euroopan peittoalueeseen. Tämä merkitsee sitä, että pohjoismaisille katselijoille lähetyksensä kohdistavat yleisradiot saavat hintaedun NSD:n satelliitteihin. Astran tai Eutelsatin välityksellä lähtettävä yleisradio voi tämän lisäksi saavuttaa vain 70 prosenttia mahdollisista Pohjoismaiden suoran kotivastaanoton talouksista, kun taas NSD:n kanavilla olevat kilpailijat pystyvät saavuttamaan kaikki pohjoismaiset taloudet, jotka käyttävät vakiovastaa-nottolaitteistoa. Pelkästään näistä syistä useimmat sellaiset yleisradiot, jotka haluavat kohdistaa lähetyksensä pohjoismaisille katselijoille, eivät pidä Astran tai Eutelsatin transpondereita huomioon otettavina vaihtoehtoina NSD:n transpondereille.

v) Astrassa ja Eutelsatissa ei ole tilaa

- (95) Astran ja Eutelsatin koko transponderikapasiteetti on varattu ja lisäksi televisiotransponderikapasiteetin markkinoille on tätä nykyä ominaista kysynnän kasvu ja tarjontapuolen puute. Lisäksi Kinnevik, jolla on nykyisin Astrasta vuokrattuna 4 kanavaa Pohjoismaiden alueelle suunnattuna, [.....].

c) *Tulevan kapasiteetin mahdollinen kilpailu*

- (96) Osapuolet odottavat nykyisin transponderipulan sävyttämän tilanteen muuttuvan lähitulevaisuudessa tapahtuvan transponderien nettolisäyksen vuoksi.

i) Astra/Eutelsat

- (97) Osapuolet väittävät, että Astra suunnittelee uuden satelliitin laukaisemista radalle vuonna 1995, mikä nostaa sen transponderikapasiteetin 64:stä 82:een, ja vuonna 1996 vielä toisen satelliitin laukaisemista, mikä nostaa Astran kapasiteetin 102 transponderiin. Muut Euroopan peittoalueen satelliittitoiminnan harjoittajat, esimerkiksi Eutelsat, laukaisevat myös uuden satelliitin lähitulevaisuudessa ja nostavat tällä tavoin myös transponderien kokonaiskapasiteettia.

- (98) Astralla, Eutelsatilla ja muilla satelliittitoiminnan harjoittajilla on epäilemättä suunnitelmia (ja halua) nostaa transponderikapasiteettia tulevana vuosina laukaisemalla uusia satelliitteja radalle. Komission käytävissä olevien tietojen mukaan transpondereita ei kuitenkaan ole tarjolla pohjoismaisille yleisradioille ainakaan lähimmän kolmen—neljän vuoden aikana. Jos transpondereita olisi tarjolla pohjoismaisille katselijoille, niitä ei kuitenkaan olisi niin paljon, että olisi mahdollista koota pakettia, joka voisi kilpailla kaupallisesti NSD:n paketin kanssa.

ii) NSAB

- (99) Osapuolet ovat kirjeessään 12 päivänä huhtikuuta 1995 maininneet, että ruotsalainen satelliittitoiminnan harjoittaja NSAB on ilmoittanut suunnittelevansa 32 transponderia käsittävän satelliitin laukaisua. Tämä satelliitti olisi käyttövalmis vuoden 1997 puolivälissä. [.....], käsittää kuitenkin nämä 32 uutta transponderia [..... Kinnevikille ja TD:lle kuuluva valinta-oikeus (katso 37 kohta).] Nämä sopimukset eivät ole selvästi yhteydessä toisiinsa eivätkä välttämättömiä toimenpiteen toteuttamiseksi. Sen vuoksi ne eivät ole liitännäisiä, ja ne on arvioitava perustamissopimuksen 85 artiklan nojalla.

iii) Uudet toimijat uusilla satelliiteilla

- (100) Ei ole todennäköistä, että uudet toimijat laukaisivat televisiosatelliitteja kohdistukseen lähetykset Pohjoismaiden alueelle. Osapuolten näkemyksen mukaan satelliittien rakentamiskustannukset vaihtelevat noin 40 ja 100 miljoonan ecun välillä. Tähän on lisättävä laukaisukustannukset, jotka ovat 20—75 miljoonaa ecua, ja vakuutuskustannukset, jotka ovat noin 20 prosenttia vakuutuksen kohteena olevasta menetyksestä (koostuu rakentamiskustannuksista ja laukaisukustannuksista). Uuden satelliitin rakentamista koskevan päätöksenteon jälkeen kuuluu yleensä noin viisi vuotta siihen, kun satelliitti voi aloittaa lähetykset.

iv) Uudet toimijat uusiokäyttösatelliiteilla

- (101) Osapuolet väittävät, että käyttökelpoisilla satelliiteilla on myös uusiokäyttömarkkinat, mikä tarkoittaa sitä, että mahdolliset toiminnan harjoittajat voivat ostaa tai vuokrata toimivan satelliitin ja siirtää sen haluamaansa paikkaan. Tässä yhteydessä osapuolet korostavat, että nykyisin paikoissa 1 aste läntistä ja 5 astetta itäistä sijaitsevat satelliitit ovat "uusiokäyttösatelliitteja". Osapuolten mukaan on lisäksi mahdollista kallistaa satelliittia siten, että sen koko peittoalue siirtyy.
- (102) Komission käytettävissä olevien tietojen mukaan on kuitenkin niin, että vaikka satelliitin voisikin kohdistaa uudelleen eri alueelle maapallolla, sen peittoalue ei todennäköisesti tällöin ole ihanteellinen, koska satelliittia ei alunperin oltu suunniteltu tätä uutta aluetta varten. Vaikka itsenäinen satelliittitoiminnan harjoittaja valitsisikin tällaiseen toimintaan ryhtymisen, nämä satelliitit joutuisivat kilpailemaan NSD:n "Hot Birdin" ja kaikkien sen kilpailukykyisten ohjelmaetujen kanssa, joihin kuuluu [15—30] televisiokanavan lähettäminen. Näistä monet olisivat pohjoismaisia kanavia, joille muut satelliittitoiminnan harjoittajat kuin NSD eivät voi päästä.
- (103) Edellä esitetyn perusteella näyttää epätodennäköiseltä, että uudelle yhtiölle olisi taloudellisesti järkevää tulla markkinoille tarjoamaan transponderikapasiteettia Pohjoismaiden alueelle käyttämällä uusiokäyttösatelliitteja.

d) *Digitointi*

- (104) Digitaalitekniikan käyttöönotto nostaa satelliittikapasiteetin 5—10-kertaiseksi. [...] digitointi kaupallisella pohjalla tapahtuu yhden tai kahden vuoden kuluessa. Siirtyminen analogitekniikasta digitaalitekniikkaan vaatii kuitenkin kaapeliverkkojen ja suoran kotivastaanoton talouksien lähes koko vastaanottokaluston vaihtamisen uuteen. Tämä merkitsee huomattavia sijoituksia kaapelitoiminnan harjoittajille ja suoran kotivastaanoton talouksille. Suoran kotivastaanoton taloudet joutuisivat sijoittamaan ainakin digitaalidekooderiin, joka maksaa noin [...] eua. Pelkästään tästä syystä käytännöllisesti katsoen kaikki yhtiöt, jotka ovat toimittaneet tietoja komissiolle, ovat samaa mieltä siitä, että kestää vielä useita vuosia ennen kuin suurin osa Pohjoismaiden satelliittitelevisiotalouksista sijoittaa välttämättömään laitteistoon. [...] on yleisesti hyväksyttyä, ettei puhtaasti digitaalista ympäristöä ole olemassa ennen tämän vuosisadan loppua vaan sekä analoginen että digitaalinen lähetystoiminta elävät vielä varsin pitkän ajan rinnakkaiselämää. Näin ollen tänä siirtymäai-

kana televisiokanavilla on kaksoistoimintaa, sekä digitaalista että analogista lähetystoimintaa, ja sen vuoksi tarvitaan paljon enemmän kapasiteettia kuin ennen digitointia.

- (105) NSD hallitsee lisäksi vielä pohjoismaisten satelliittien transponderikapasiteettia eikä ole ilmeistä, miksi digitointi tekisi tilanteen entistä houkuttelevammaksi mahdolliselle uudelle transponderikapasiteetin toimittajalle transponderikapasiteetin toimittamiseksi Pohjoismaiden alueelle suuntaamista varten. Vaikuttaa paljon järkevämmältä päätellä, että transponderikapasiteetin mahdollinen toimittaja ei toimittaisi digitaaliympäristössä transponderikapasiteettia Pohjoismaiden alueelle samasta syystä kuin edellä on esitetty.
- (106) Lisäkanavien tarve erikoismaksutelevisiosta, tilausvideota ja niin edelleen varten voisi merkitä voimakasta digitaalilähetyskapasiteetin kysyntää. Komission saamien tietojen mukaan näyttää siltä, että digitoinnin luoma kapasiteetti menisi helposti uusien kapasiteettia vaativien tuotteiden, kuten tilausvideon jne., markkinoille tuomiseen. Tällä perusteella onkin oletettavissa, että transponderikapasiteetin digitaalitekniikan käyttönosta johtuva kasvu Pohjoismaiden alueella menee NSD:n omaan käyttöön.

A.2. **Päätelmät**

- (107) Avaruussegmentin kapasiteetin hankkimiseen ja siihen mukaanpääsyyn perustuvaa satelliittiviestintää koskevassa tiedonannossa 10 päivänä kesäkuuta 1994 komissio ilmoitti aikomuksestaan soveltaa kilpailusääntöjä kaikkien avaruusalueelle pääsyä koskevien kansallisten rajoitusten poistamiseksi Euroopan unionin alueelta. Tätä korostettiin uudelleen kilpailusta telepalvelumarkkinoilla annetun direktiivin 90/398/ETY asemasta ja täytäntöönpanosta esitettyssä komission tiedonannossa Euroopan parlamentille ja neuvostolle (KOM(95) 113 lopullinen 4.4.1995). Varsinkaan entisiä kansallisten toimivien tietoliikenteen harjoittajien kansalliseen lainsäädäntöön perustuvia määrääviä asemia ei pitäisi korvata suoraan tai epäsuorasti yksityisyhtiöiden sellaisilla määrävillä asemilla, jotka syntyisivät kaupallisten sopimusten perusteella.
- (108) NSD saa toimenpiteen kautta määrävän aseman Pohjoismaiden katselijoille soveltuvien satelliittitelevisiotransponderipalvelujen markkinoilla. Nykyisin telenor hallitsee kaikkia kolmea paikassa 1 aste läntistä olevaa satelliittia, ja nykyiset vuokraus-sopimukset NSAB:n kanssa (ruotsalainen satelliittitoiminnan harjoittaja) varmistavat NSD:lle paikassa 5 astetta itäistä olevan transponderikapasiteetin lähes täydellisen valvonnan.

- (109) Hallitsemalla suurinta osaa transponderikapasiteettista, yhteyksillään tärkeänä pohjoismaisten televisiokanavien yleisradioyhtiönä ja satelliittiteleviokanavien jakelijana suoran kotivastaanoton talouksiin toimivaan Kinneviikkiin ja yhteyksillään kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajina toimiviin emoyhtiöihin NSD saavuttaa aseman, jossa se voi estää muita satelliittitoiminnan harjoittajia vuokraamasta transponderia yleisradioille.
- (110) Vaikka Astraa ja Eutelsatia voisi pitää todellisina kilpailijoina, niillä ei ole transpondereita tarjottavana yleisradioille, jotka mahdollisesti haluavat välittää kanaviaan Pohjoismaiden talouksille. Astran viidestä ”pohjoismaisesta” transponderista Kinnevik hallitsee neljää, ja tässä yhteydessä on muistettava [.....]. Tämä edistää NSD:n määräävän aseman vahvistamista ja osoittaa, että osapuolten aikomuksena on estää Astraa toimimasta kilpailijana. Tästä syystä on tehtävissä se päätelmä, että NSD hallitsee lyhyellä aikavälillä televisiosignaalin lähettämiseen pohjoismaisille katselijoille sopivien transpondereiden markkinoita.
- (111) Keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä (vuodesta 1996 ja eteenpäin) on erittäin epätodennäköistä, että uudet satelliittitoiminnan harjoittajat, Astra tai Eutelsat, pystyisivät uhkaamaan NSD:n määräävää asemaa. Parin vuoden kuluttua Astrassa ja Eutelsatissa tai muissa sellaisissa satelliiteissa, joita NSD ei hallitse, ei enää ole riittävästi kapasiteettia jäljellä. Aikaa kuluu vielä enemmän ennen kuin digitoinnilla on vaikutusta transponderikapasiteetin tarjontaan. Digitoinnin toteututtua käyttöön tuleva lisäkapasiteetti joutunee kokonaan NSD:n käyttöön. Lisäksi NSD määrittelee itse kilpailun NSD:n sisällä, koska NSD pystyy määrittämään, mitkä yhtiöt lähettävät NSD:n kautta. Näistä syistä on todennäköistä, että NSD pystyy pitkälläkin aikavälillä säilyttämään määräävän asemansa näillä markkinoilla.
- (112) Edellä esitettyjä päätelmiä vahvistaa paikkaa 5 astetta itäistä koskeva [...oikeus], vaikka sitä ei voida pitää liitännäisenä ja se sen vuoksi on arvioitava perustamissopimuksen 85 artiklan nojalla.
- taja, jolla on useita yksikköjä, hallitsee noin 80:tä prosenttia kaikista Pohjoismaiden alueen liittymistä.

a) *Tanska*

- (114) Tanskassa on noin 2,3 miljoonaa taloutta, joista 1,05 miljoonaa on liitetty kaapelitelevioverkkoihin ja 250 000 taloutta on liitetty SMATV-keskusantenniverkkoihin. TD Kabel TV, joka on TD:n omistama, käyttää suurinta verkkoa ja toimittaa ohjelmaa noin [600—700 000] kaapelitelevio- ja SMATV-talouteen (noin 50 prosenttia kaikista kaapelitelevio- ja SMATV-liittymätalouksista). Toiseksi suurin toiminnan harjoittaja on Stofa A/S, jolla on [100—150 000] taloutta. Ruotsin teleyhtiö Telia hallitsee Stofaa. Näiden kahden toiminnan harjoittajan lisäksi markkinat koostuvat suuresta määrästä antenniyhteyksiä.
- (115) Tähän asti ei ole ollut mahdollista päästä toimimaan täysipainoisesti Tanskan kaapeliteleviomarkkinoilla, koska TD:llä on ollut kaupallisen kaapelitelevision perusrakenteita ja televisiosignaalin lähettämistä kaapeliteitse kuntarajojen yli koskeva oikeudellinen monopoliasema. Parlamentin huhtikuussa 1995 tekemän päätöksen mukaan Tanskan tietoliikennettä ja kaapeliteleviotoimintaa koskeva lainsäädäntö vapautetaan kahdessa vaiheessa: ensimmäinen vaihe pantiin täytäntöön 1 päivänä heinäkuuta 1995 ja toinen vaihe pannaan täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1998. Ensimmäisen vaiheen täytäntöönpano merkitsee, että muillekin kaapelitoiminnan harjoittajille kuin TD:lle sallitaan kaapeliverkkojen perusrakenteiden omistus. TD säilyttää kuitenkin toisen vaiheen täytäntöönpanoon saakka yksinoikeuden toimittaa perusrakenteita radio- ja televisiosignaalin lähettämiseksi sekä muihin kuntarajat ylittäviin tietoliikennepalveluihin. Kolmannet osapuolet saavat oikeuden käyttää hyväksi TD:n perusrakenteita vuokralinjojen pohjalla, mutta ne eivät saa tarjota kuntarajat ylittäviä lähetyksiä omien perusrakenteittensa kautta. Tanska koostuu 275 kunnasta. Kunnan keskimääräinen väkiluku on 19 000 asukasta.

B. KAAPELI TELEVISIO VERKKOJEN

B.1. Markkinoiden rakenne

- (113) Pohjoismaiden alueella kaikkiaan noin 4,2 miljoonaa 10 miljoonasta taloudesta vastaanottaa kaapeliteleviotoimintaa. Kaapelitelevioliittymien lukumäärän odotetaan lähivuosina kasvavan ainoastaan hitaasti, koska useimmat alueet, joille on taloudellisesti järkevää laskea kaapeleita, on jo nyt kaapeloitu. Kooltaan pienet yksiköt verrattain harvalukuisine liittymineen ovat muihin Euroopan maihin verrattuna Pohjoismaiden kaapeliteleviosektorille tyyppillisiä. Muutama harva suuri toiminnan harjoit-
- (116) Se toiseikka, että vapauttamisesta huolimatta muut yhtiöt kuin TD eivät saa oikeutta hankkia perusrakenteita signaalien lähettämiseksi kuntarajojen yli, merkitsee, että kilpailijoilta kielletään suurtuotannon tuomat taloudelliset edut, joista TD nykyisin hyötyy. Lisäksi TD on asemassa, jossa se saa tietoa kilpailijoiden strategisista harkinnoista, koska kaikki TD:n kilpailijoiden tekemät tarjoukset edellyttävät TD:n perusrakenteiden käyttöä koskevaa sopimussuhdetta TD:n kanssa. Toisaalta tas TD voi esittää tarjouksen joutumatta pakosta neuvottelemaan ehdoista toisen yhtiön perusrakenteiden käyttämiseksi.

(117) Lakiin pohjautuvan monopoliasemansa vuoksi TD on saanut erittäin vahvan aseman Tanskan kaapelitelevisionmarkkinoilla. Ensimmäisen vaiheen toimeenpano poistaa joitakin TD:n yksinoikeuksia, mutta TD:lle jää edelleen oikeudellista suojaa, jonka perusteella se voi säilyttää asemansa tai jopa kehittää sitä. Vaikka lakitilanteen odotetaan muuttuvan, kaapeliverkon rakentamisen vaatimat raskaat sijoitukset, yhdessä TD:llä jo olevan määräävän aseman kanssa, tekevät uudet tulokkaat epätodennäköisiksi. Esitetty yrityskeskittymä johtaa TD:n määräävän aseman vahvistumiseen (katso jäljempänä B osan 2—3 kohta).

(118) On huomattava, että Stofa A/S, yksityinen tanskalainen kaapelitelevisionharjoittaja, on jättänyt komissiolle valituksen, joka koskee Tanskan kaapelitelevision koskevaa lainsäädäntöä. Komissio on kuullut Tanskan hallitusta Stofan esille tuomien kysymysten vuoksi⁽¹⁾. Komissio on pyytänyt Tanskan viranomaisia erityisesti poistamaan nykyiset ehdot, joilla yksityisiltä yhtiöiltä kielletään kaapelitelevisionverkkojen omistaminen, ja varmistetaan, että muidenkin yhtiöiden kuin TD:n sallitaan lähettää signaaleja Tanskan kunnallisten rajojen yli.

b) *Norja*

(119) Norjassa on noin 1,9 miljoonaa taloutta, joista 565 000 on liittynyt kaapelitelevision ja 120 000 on liittynyt SMATV-keskusantenniin. Kolme suurta kaapelitelevisionharjoittajaa kattaa noin 70 prosenttia kaikista kaapeliin liittyneistä talouksista. Telenor Avidi, jonka NT omistaa, on suurin kaapelitoiminnan harjoittaja, jolla on noin [180—200 000] liittymää (noin 30 prosenttia kaikista liittymistä). Janco Kabel-TV AS:llä, jonka Hensinki Media SA omistaa, on noin 22 prosenttia kaikista liittymistä ja Norkabel AS:llä on 20 prosenttia kaikista liittymistä. TCI ynnä muut omistavat Norkabelin.

(120) Satelliittitelevision-ohjelmien uudelleenlähettäminen kaapeliverkoissa ei vaadi Norjassa erityistä toimilupaa. Kaapelitelevisionyhtiöt ovat lain mukaan velvollisia välittämään NRK:n ja TV 2:n kansalliset televiisionkanavat. Norjan lainsäädännössä sanotaan myös, että satelliittilähetyksen uudelleenlähettäminen koskevilla sopimuksilla on oltava lauseke, joka ilmoittaa, että Norjan kaapeliverkot saavat liittyä sopimukseen samoin ehdoin.

(121) Vaikka NT on markkinajohtaja, Norjan kaapelitelevisionmarkkinat koostuvat kolmesta lähes yhtä vahvasta kilpailijasta eikä NT:llä nykyisin luulta-

vasti ole määräävää asemaa. Norjan kilpailuviranomaisten mukaan suora kilpailu kaapelitelevisionharjoittajien kesken on suureksi osaksi mahdollista, koska noin kahdella kolmasosalla kaikista talousliittymistä on mahdollisuus valita vaihtoehtoinen kaapelitelevisionharjoittaja. Norjan kaapelitelevisionmarkkinoiden odotetaan lisäksi kasvavan 2—3 prosenttia vuodessa ja leviämisen uskotaan yltävän 40—50 prosentin tasolle kaikista talouksista.

c) *Ruotsi*

(122) Ruotsissa on noin 3,9 miljoonaa taloutta, joista noin 1,9 miljoonaa on liitetty kaapelitelevisionverkkoihin ja noin 600 000 on liitetty SMATV-keskusantenni-verkkoihin. (Ruotsin valtion hallitsemalla) Telia AB:n omistama Svenska Kabel-TV AB on hallitseva toiminnan harjoittaja, jolla on noin 1,2 miljoonaa liittymää (noin 50 prosenttia kaikista liittymistä). [...] Kinnevikillä on 37,4 prosentin osuus toiseksi suurimmasta kaapelitoiminnan harjoittajasta Kabelvision AB:stä ([...] on osake-enemmistö), jolla on noin 300 000 tilaajaa (noin 18 prosenttia kaikista liittymistä). Kahdella muulla yhtiöllä — Stjern-TV AB ja Sweden-On-Line AB — on kummallakin noin 150 000 liittymää. Kaapelilaki hyväksyttiin vuonna 1992 ja se poisti kaikki tärkeät juridiset esteet markkinoille pääsylvä.

(123) Kinnevikillä on 37,4 prosentin osuus Kabelvisionista ja [...]. Vuonna 1993 Kabelvision lopetti FilmNetin maksuteleviokanavien lähettämisen, ja vasta Ruotsin kilpailuviranomaisten väliintulon jälkeen vuonna 1994 Kabelvision jatkoi FilmNetin jakelua. Tästä syystä voidaan kohtuudella päätellä, että Kinnevikillä on tärkeä vaikutus Kabelvisionin kaupalliseen toimintapolitiikkaan. Joka tapauksessa se tosiseikka, että mahdolliset kilpailijat joutuvat ottamaan huomioon mahdollisuuden, että Kinnevik saattaa pystyä vaikuttamaan Kabelvisionin kaupalliseen strategiaan, riittää vaikuttamaan kilpailijoiden toimenpiteisiin.

d) *Suomi*

(124) Suomessa on noin 1,9 miljoonaa taloutta, joista noin 780 000 on liitetty kaapelitelevisionverkkoihin ja noin 100 000 SMATV-keskusantenni-verkkoihin. Suurin kaapelitelevisionharjoittaja on Helsinki Televisio Oy, jonka omistaa Helsinki Media ja jolla on noin 190 000 liittymätaloutta (noin 20 prosenttia kaikista liittymistä). Toiseksi suurin on Telecom Kabel-TV Oy, jonka omistaa yleinen teleyhtiö ja jolla on suunnilleen 120 000 liittymää. Neljällä pienemmällä yhtiöllä on 4 ja 6 prosentin välille jäävä osuus kaikista liittymistä, monen pienen yhtiön käyttäessä loppuosaa (noin 40 prosenttia kaikista liittymistä).

⁽¹⁾ Komission kirje Tanskan hallitukselle 23.12.1994.

- (125) Toimenpiteen osapuolet eivät toimi aktiivisesti Suomen kaapelitelevisiomarkkinoilla. [...]

B.2. NSD:n vaikutus kaapelitelevisiomarkkinoihin

- (126) Komission kyselyn kohteena olevat kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat ovat sanoneet, että niiden täytyy kilpailuun liittyvistä syistä välittää NSD:n ohjelmapaketti ainakin Tanskassa, Norjassa ja Ruotsissa. NSD:n transponderimarkkinoilla omaavan määräävän aseman vuoksi tämä antaa NSD:lle voimakkaan aseman kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajiin päin, koska kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat joutuvat neuvottelemaan NSD:n kanssa saadakseen NSD:ltä televisiokanavat sen sijaan, että se tapahtuisi suoraan yleisradioilta, kuten nykyisin on asian laita. NSD:n perustaminen johtaa sen vuoksi tärkeään kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajien neuvotteluaseman muutokseen.
- (127) Osapuolet ovat väittäneet, että NSD:n perustaminen ei estäisi itsenäisten kaapelitoiminnan harjoittajien neuvotteluja suoraan Kinnevikin kanssa TV 3 -kanavien ja Kinnevikin muiden kanavien saamiseksi, jos toiminnan harjoittajat eivät halua neuvotella NSD:n kanssa. On totta, etteivät NSD:n sopimukset estä tällaisia järjestelyjä, mutta on kuitenkin oletettava, että osapuolia kiinnostaa Kinnevikin kanavien suosiminen NSD-paketissa. Tämän lisäksi itsenäiset yleisradiot joutuvat neuvottelemaan NSD:n kanssa välittääkseen niitä kanavia, joilta NSD erittäin todennäköisesti saa yksinoikeudet ([... maininta kanavista ...] ja ehkä enemmänkin, koska NSD:n tarkoituksena on hankkia tällaisia yksinoikeusjärjestelyjä). Näin ollen näyttääkin siltä, että neuvottelut suoraan NSD:n kanssa NSD:n paketin välittämiseksi on kaikkein realistisin valinta useimmille kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajille. Periaatteessa kaapelitelevisiotoiminnan harjoittaja voisi saada ohjelmia Astrasta tai muista sellaisista satelliiteista, joita NSD ei hallitse, ja tässä tapauksessa ne voisivat neuvotella suoraan yleisradioiden kanssa. Astrassa ja muissa satelliiteissa on kuitenkin tarjolla ainoastaan muilla kuin pohjoismaisilla kielillä tarjottavia ohjelmia.
- (128) Tanskan, Norjan ja Ruotsin itsenäiset kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat joutuisivat lisäksi neuvottelemaan hinnoista ja muista ehdoista kilpailijan kanssa (tämä on voimassa silloinkin, kun kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajat neuvottelevat suoraan Kinnevikin kanssa, koska Kinnevik on NSD:n osa). Tilanne on sama myös alueilla, joilla talouksilla on mahdollisuus valita joko kaapelitelevisioliittymä tai ostaa oma lautasantenni, koska NSD valvoo myös suoran kotivastaston markkinoita. NSD saisi tällöin aseman, jonka avulla se voisi harjoittaa hintasyrjintää tai asettaa ehtoja riippumattomille kaapelitoiminnan harjoittajille sen emoyhtiöiden omistamien kaapelitoiminnan harjoittajien hyväksi tai sen suoran kotivastaston toiminnan hyväksi.
- (129) On huomattava, että useat komissiolle tietoja toimittaneet riippumattomat kaapelitoiminnan harjoittajat ovat osoittaneet melkoista huolestuneisuutta NSD:n omien etujensa ajamiseksi mahdollisesti harjoittamasta syrjinnästä. Vaikka syrjintää ei esiintyisikään, NSD pystyisi kuitenkin käyttämään kaapelitelevisiomarkkinoilla omaamaansa asemaa hyväkseen sen transponderimarkkinoilla saavuttaman määräävän aseman vuoksi.
- (130) Osapuolten mukaan digitaaliympäristössä osapuolten aikomuksena on [...] toteuttaa yhteis-pohjoismainen salausjärjestelmä ja yhteis-pohjoismainen päätekohta. NSD hallitsee järjestelmää ja päätekohtaa ja aikoo tarjota [...]. Tällainen ratkaisu [transparent transmission] olisi taloudellisesti houkutteleva monille kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajille, koska nämä voisivat poistaa kussakin päätekohtassa olevan koodaus- ja dekodausjärjestelmän alentaen siten huomattavasti omia kustannuksiaan. Tämä on erityisen olennaista alueilla, joilla toimii useita pieniä kaapelitelevisioverkkoja, kuten Pohjoismaissa. Joillakin riippumattomilla kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajilla on satoja tai useampiakin päätekohtia, ja jokaista kanavaa kohden tarvitaan nykyaikaisen tekniikan mukainen dekooderi kussakin päätekohtassa. Monet kaapelitoiminnan harjoittajat ovat epäilemättä vastahakoisia luopumaan oman SMS-järjestelmän hankkimisesta, koska tämä on useimpien kaapelitelevisiotoimintojen kriittinen osa ja tekisi niistä NSD:stä riippuvaisia. Ottaen huomioon kaapelitalouksien taloudelliset edut ja se, etteivät verkkoihin liitetyt tilaajat itse asiassa huomaisi mitään eroa, jos NSD toimittaisi läpinäkyviä lähetysyksiä yhdessä SMS:n ja SAS:n kanssa, pienen kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajan olisi vaikea hylätä tällainen ratkaisu, jos se toteutuisi.
- (131) Näin ollen, jos NSD kehittää ja ottaa käyttöön tällaisen järjestelmän digitaaliympäristössä, on mitä todennäköisintä, että valtaosa Pohjoismaiden kaapeliverkkoihin liittyneistä talouksista vastaanottaa signaalien läpinäkyvän lähetysten käyttäen NSD:n yhteis-pohjoismaista salausjärjestelmää. [...] Tämän vuoksi on myös vaikeaa arvioida läpinäkyvän lähetysten kilpailuun ja talouteen liittyviä näkökohtia. On kuitenkin otettava huomioon, että tällaista järjestelmää hallitessaan NSD on asemassa, joka vahvistaa sen toimintaa "portinvartijana" yleisradioille, jotka haluavat saada pääsyn pohjoismaisiin kaapeliverkkoihin. Sellaisen yleisradioyhtiön, joka ei pääsisi mukaan NSD:n salausjärjestelmään, olisi erittäin vaikeaa päästä kaapeliverkkoihin, jos tällainen järjestelmä kehitettäisiin.

B.3. Päätelmät*Tanska*

- (132) TD hallitsee noin 50:tä prosenttia Tanskan kaapeli-liittymistä ja sillä on Tanskan markkinoilla määräävä asema, joka johtuu maan oikeudellisesta järjestelmästä. NSD:n perustaminen johtaa TD:n määräävän aseman vahvistumiseen, koska

- i) NSD pystyy syrjivään toimintaan TD:n hyväksi tarjotessaan kanavia Tanskan kaapelitoiminnan harjoittajille,
- ii) NSD:n ohjelmien välittämiseen liittyvä monopoliasema merkitsee sitä, että kaapelitoiminnan harjoittajille tarjotut ehdot ovat TD:lle, pikemminkin kuin muille, kaikkein edullisimmat,
- iii) TD:n kanssa kilpailutilanteessa olevat kaapelitoiminnan harjoittajat joutuvat neuvottelemaan TD:n kanssa, koska tämä on NSD:n yhtiökumppani.

Tämä tilanne ei todennäköisesti muutu vapauttamisen ensivaiheen jälkeenkään, koska TD säilyttää edelleen monia etuja kilpailijoihinsa nähden sen entisen, lain edellyttämän monopoliaseman vuoksi.

Ruotsi, Norja ja Suomi

- (133) Osapuolet hallitsevat tai vaikuttavat kaapeli- ja SMATV-liittymiä seuraavasti: Norja noin 18:aa prosenttia, Ruotsi 30:tä prosenttia ja Suomi ei ollenkaan. Koska NSD:llä on määräävä asema transponderimarkkinoilla, edellä i, ii ja iii alakohdan perustelut pätevät myös osapuolten kaapelitoiminnan harjoittajien kilpailuasemaan Norjassa ja Ruotsissa.
- (134) Norjassa ja Ruotsissa kilpailijoiden suhteellisen vahvuuden vuoksi näyttää epätodennäköiseltä, että toimenpide aiheuttaisi osapuolten määräävän aseman Norjassa ja Ruotsissa.

C. SATELLIITTIMAKSUTELEVISION JA MUIDEN SALATTUJEN TELEVISIOKANAVIEN JAKELU SUORAN KOTIVASTAANOTON TALOUKSIIN

C.1. Markkinoiden rakenne

- (135) Nykyisin näillä markkinoilla on kolme pääjakelijaa: FilmNet (Multichoice), Telenor CTV ja Viasat. Ollakseen kilpailukykyinen jakeluyhtiöllä on oltava älykorttinsa takana televisiokanava tai televisiokanavapaketti, jonka huomattava määrä katselijoita voi kokea houkuttelevaksi. Nämä kolme yhtiötä käyttävät kilpailevia älykortteja erilaisine televisiokanavineen:

- FilmNetin kortti sisältää sen oman maksutelevisiokanavan FilmNet Plusin, The Complete Movie Channelin ja BBC:n. Tanskassa kortti oikeuttaa vain FilmNet Plusiin ja/tai FilmNet The Complete Movie Channeliin.
- Telenor CTV markkinoi CTV-korttia, joka sisältää MTV:n, Eurosport Nordicin, Discoveryn, Children's Channelin, CNN:n ja FilmNet The

Complete Movie Channelin. Ruotsissa (ja suunnitelmien mukaan Tanskassa) kortti sisältää myös FilmNet Plusin.

- Viasat-kortti sisältää TV 3:n (TV 3 Denmark, TV 3 Sweden tai TV 3 Norway) ja sen omat maksutelevisiokanavat TV 1000, Film Max ja TV 1000 Cinema.

[...] mukaan Viasatilla, FilmNetillä ja Telenor CTV:llä oli Pohjoismaissa maaliskuussa 1995 seuraavat määrät älykortteja:

(myytyjen korttien määrä)

Tanska	
Viasat	> 100 000
FilmNet	> 25 000
Telenor CTV	< 10 000
Norja	
Viasat	> 100 000
FilmNet	> 25 000
Telenor CTV	> 25 000
Ruotsi	
Viasat	> 250 000
FilmNet	> 25 000
Telenor CTV	> 25 000
Suomi	
Viasat	0
FilmNet	< 10 000
Telenor CTV	> 10 000
Pohjoismaat yhteensä	
Viasat	> 500 000
FilmNet	> 100 000
Telenor CTV	> 50 000

- (136) Myytyjen älykorttien lukumäärällä mitattuna Viasatilla on jakeluyhtiönä erittäin vahva asema näillä markkinoilla. On huomautettava, että FilmNetin/Telenorin sopimuksen (katso jäljempänä) mukaan [...] On kuitenkin pidettävä mielessä, että Viasatin älykortit sisältävät myös CTV-paketin ja se sisältää Kinnevikin kanavat, joita Viasat myy yksinoikeudella. Tämän vuoksi voidaan päätellä, että toimenpide luo Viasatille määräävän aseman näillä markkinoilla. [...].

- (137) FilmNetin/Telenorin sopimus: FilmNetiä lähetetään nykyisin Thor-satelliitista, FilmNetin transponderin vuokraus Thor-satelliitista ja sen jakeluyhtiön, Multichoicen, Telenorin CTV-paketin jakelu Ruotsissa perustuu lokakuussa 1992 tehtyyn sopimukseen Telenor AS:n kanssa. FilmNet piti NSD-

toimenpidettä uhkana sen omille eduille maksutelevision jakeluyhtiönä Pohjoismaihin ja on esittänyt komissiolle ehdotettua toimenpidettä koskevan valituksen. Tämän lisäksi Nethold (FilmNetin ja Multichoicen omistaja) on käynnistänyt oikeudenkäynnin Telenoria vastaan edellä mainitun sopimuksen oletetun rikkomisen vuoksi. Joulukuussa 1994 norjalainen tuomioistuin antoi Telenoria vastaan toimenpidekiellon, jonka mukaan Telenoria kiellettiin muun muassa panemasta täytäntöön Viasat-yhtiöiden kanssa tehtyä sopimusta, jolla Viasat pystyisi myymään Telenorin CTV-pakettia. Oikeuden päätös olisi estänyt NSD:tä koskevan toimenpiteen ja tehnyt osapuolille välttämättömäksi neuvotella sovinto Netholdin kanssa. Netholdin ja Telenorin välisellä 29 päivänä maaliskuuta 1995 päivätyllä sopimuksella [...].

C.2 Pois sulkemisen vaikutukset televisiokanavien jakelumarkkinoilla NSD-toimenpiteen vuoksi

(138) NSD-toimenpide sulkee kilpailijat pois näiltä markkinoilta, koska

i) Pohjoismaiden transponderikapasiteetin hallinta ja yhteydet yleisradiona toimivaan Kinneviikkiin tekevät NSD:stä televisiokanavien määrävän toimittajan pohjoismaisille katselijoille.

ii) Kuten edellä esitetyssä on todettu (katso 126—131 kohta), emoyhtiösuhteillaan kaapeli-toiminnan harjoittajiin NSD pääsee suurelta osin valvomaan pääsyä Pohjoismaiden kaapeli-sektorille.

Näistä syistä pohjoismaisille markkinoille jäisi hyvin vähän tilaa uusille jakeluyhtiöille. Näin ollen on epätodennäköistä, että mahdollinen kilpailija pystyisi perustamaan NSD:n kanssa Pohjoismaiden alueella kilpailemaan pystyvän jakeluyrityksen.

(139) Osapuolet väittävät, että NSD:n sopimus antaa riippumattomille yleisradioyhtiöille mahdollisuuden vuokrata NSD:ltä transpondereita tekemättä jakelusopimuksia emoyhtiön jakeluyhtiöiden kanssa. Tällainen yleisradioyhtiö olisi vapaa tekemään sopimuksia muidenkin jakeluyhtiöiden kanssa. Osapuolet ovat sitä mieltä, että tällaiseen politiikkaan pyrkiminen on vahvistettu edellä mainitulla FilmNetin kanssa tehdyllä uudella sopimuksella.

(140) Yllä tarkoitettu yleisradioyhtiö joutuisi kuitenkin tekemään sopimuksen NSD:n kanssa ja Kinnevik olisi mukana valvomassa sitä. Kinnevik voisi tällöin vaikuttaa vuokrasopimuksen hintaan ja ehtoihin ja Viasat pystyisi saamaan tiedot tällaisesta mahdollisesta kilpailijasta.

(141) Lisäksi on erittäin epätodennäköistä, että NSD vuokraisi transpondereita yleisradioille tekemättä vuokraa riippuvaiseksi jakelusopimuksesta tällaisen yleisradion ja Kinnevikin jakeluyhtiön kanssa. Osapuolten antamien tietojen perusteella on selvää, että NSD:n transponderit ovat ensisijaisesti väline kehittää pohjoismaista satelliittitelevision jakelujärjestelmää. Transponderien vuokraaminen yleisradioille, jotka eivät halua NSD:n jakelua, olisi toimenpiteen tarkoituksenaan vastaista. Lisäksi aikana, jolloin transponderien tarjonnasta on pulaa, NSD:lle ei ole mitenkään välttämätöntä vuokrata transpondereita tällaisille yleisradioille. Osapuolten pyrkimys vahvistaa oma "avoin" vuokrauspolitiikka viittaamalla uuteen sopimukseen FilmNetin kanssa ei ole vakuuttava: FilmNet-sopimus on neuvotellun sovittelun tulos. Norjalaisen tuomioistuimen päätöksellä FilmNet esti osan NSD-toimenpidettä ja Telenorin oli pakko päästä sovitteluun FilmNetin kanssa. Ennen oikeuden päätöstä osapuolten aikomus ei ollut päästä tällaiseen sovitteluun FilmNetin kanssa.

C.3 Päätelmät

(142) Toimenpiteen ennalta pois sulkeva vaikutus näiden markkinoiden uusiin tulokkaisiin merkitsee, että ainoat todennäköiset kilpailijat näillä markkinoilla olisivat Viasat ja FilmNet.

(143) Sopimus FilmNetin ja Telenorin välillä sallii FilmNetin [...] ja jatkaa omien älykorttiansa markkinointia ja siten hallita SAS- ja SMS-järjestelmiä. Sen vuoksi sopimus ilmeisestikin sallii FilmNetin jatkavan tärkeänä toimijana televisiokanavien jakelun markkinoinnissa suoran kotivastaanoton talouksiin. Viasat vahvistaa kuitenkin asemaansa jakelumarkkinoilla markkinoille tuomallaan houkuttelevalla kanavapakettilla, ja tämä heikentää FilmNetin asemaa merkittävänä näiden markkinoiden toimijana.

(144) Tämän vuoksi voidaan päätellä, että Viasat saa toimenpiteen vuoksi hallitsevan aseman näillä markkinoilla.

D. TALOUDELLINEN JA TEKNINEN KEHITYS

(145) Osapuolten mukaan NSD johtaa taloudelliseen ja tekniseen kehitykseen. "Pohjoismaisen Hot Birdin" luominen johtaa tämän mukaan lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä satelliittitelesiojakelun parantumiseen Pohjoismaiden alueella, ja pitkällä aikavälillä digitoinnin jälkeen NSD mahdollistaa osapuolten mielestä kaapelitelesio toiminnan harjoittajille ja SMATV-keskusantenniverkoille olennaisen järjeistämisen kuluttajien hyödyksi.

- (146) Komissio ei voi yhtyä tähän perusteluun: NSD:n perustaminen ei johda lyhyellä eikä keskipitkällä aikavälillä Pohjoismaiden alueen satelliittiteleviiojake-lun parantamiseen, koska NSD ei tuo uutta transponderikapasiteettia. Tämän vuoksi toimenpiteellä ei ole mitään vaikutusta pohjoismaisille katselijoille lyhyellä aikavälillä tarjottavien satelliittiteleviiojake-lun määrään. Komissio toteaa, että satelliittitoiminnan harjoittajan on välttämättä pystyttävä kohentamaan omaa satelliittipaikkaansa, mutta komission näkemyksen mukaan toimenpiteen vertikaalinen yhdyntymisen ei ole välttämätöntä näin toimimiseksi. Toimenpide vaikuttaa todennäköisesti enemmän tapaan, jolla käytettävissä olevaa transponderikapasiteettia osoitetaan yleisradioille.
- (147) Pitkällä aikavälillä, kun digitaalitekniikka on otettu käyttöön, osapuolet käyttävät NSD:tä luodakseen integroidut perusrakenteet satelliittiteleviiojake-lun ja muiden siihen liittyvien palvelujen käyttöön.
- (148) Osapuolten mukaan digitaaliympäristössä tarkoituksena on [...] ottaa käyttöön yhteinen pohjoismaainen salausjärjestelmä käytettäväksi suoran kotivastaanoton, SMATV-keskusantennien ja kaapeliteleviion markkinoilla. Tämä sisältää sen tiedon, että yksittäiset televisiotaloudet tarvitsevat ainoastaan yhden dekooderilaatikon riippumatta siitä, ottavatko ne vastaan signaaleja kaapelin välityksellä vai satelliittilautasantennin välityksellä. Tämä merkitsee sitä, että suoran kotivastaanoton, SMATV:n ja kaapeliteleviioverkkojen SMS- ja SAS-järjestelmät ovat yhdistettävissä. Lisäksi kaapeliteleviioverkot pystyisivät vielä huomattaviin kustannussäästöihin, kun niiden ei tarvitse jokaisessa päätekohtassa purkaa ja koodata signaaleja. Osapuolten mukaan järjestelmä sallii riippumattomien kaapeliteleviiojake-lun harjoittajien käyttäen NSD:tä toimittajana ja samalla käyttäen omia SMS-järjestelmiään. Järjestelmä antaa lisäksi SMATV-verkoille parannetut mahdollisuudet maksuteleviion vastaanottoon ja sallii niiden jopa käyttäen omaa SMS-järjestelmäänsä, mikä ei käytännössä ole nykyisin mahdollista.
- (149) Koska NSD:llä on määräävä asema pohjoismaisten transpondereiden televiiojake-lun toimittajana, komission mielestä on mitä todennäköisintä, että valtaosa suoran kotivastaanoton talouksista ja riippumattomista kaapelitoiminnan harjoittajista Pohjoismaissa joutuu käyttämään NSD:n käyttämää salausjärjestelmää. Yleisradiot, jotka pyrkivät kohdistamaan lähetyksensä pohjoismaisille katselijoille, joutuvat vuokraamaan NSD:n järjestelmän. Sen vuoksi, jos suunnitelmat toteutetaan, NSD:n yhteispohjoismaisesta salausjärjestelmästä tulisi Pohjoismaiden alueen hallitseva järjestelmä.
- (150) Komissio tunnustaa pitkän aikavälin taloudelliset hyödyt siitä, että käytettävissä on integroitu järjestelmä satelliittiteleviiojake-lun lähettämiseksi. [...] Näin ollen on mahdotonta arvioida, missä määrin NSD:n suunnitelmat yhteispohjoismaiseksi salausjärjestelmäksi antaisi NSD:lle mahdollisuuden sulkea yleisradiot Pohjoismaiden katselijoille lähettävien televiiojake-lun ulkopuolelle. Suljettu salausjärjestelmä voisi tehdä uusista perusrakenteista erittäin kilpailuvastaisen. Sama koskee avointa järjestelmää, jos järjestelmästä tulee hallitseva ja ulkopuoliset eivät pääse mukaan tällaiseen järjestelmään. [...].
- (151) Komission kanta on, että osapuolten kuvauksen mukaiset perusrakenteet voisivat olla erittäin tehokkaita ja hyödyllisiä kuluttajille. Niiden tulee kuitenkin olla avoimia perusrakenteita, joihin kaikilla asiasta kiinnostuneilla on pääsy. Komissio on erityisesti sillä kannalla, että niin vahvan yleisradioyhtiön kuin Kinnevikin osallistuminen NSD:n toimintaan merkitsee suurta riskiä siitä, että pääsy ei toteudu. Sen vuoksi on todennäköistä, että toimenpide johtaa vastaisuudessa vähäisempään erilaisuuden vaihtoehtojen tarjontaan Pohjoismaiden televisiotalouksille. Komission kantana on myös, että ehdotetun toimenpiteen vertikaalisesti integroitu luonne ei ole tarpeen tällaisten integroitujen perusrakenteiden luomiseksi.
- (152) Näin ollen osapuolten teknistä ja taloudellista edistystä koskevia perusteluja ei voida hyväksyä, koska sulautumisasetuksen 2 artiklan 1 kohdan b alakohdan edellytykset eivät toteudu.

E. OSAPUOLTEN EHDOTTAMAT SITOUKSET

- (153) Osapuolet ehdottivat 7 päivänä heinäkuuta 1995 päivättyssä kirjeessään ryhtyvän sitoumuksiin poistaakseen ehdotettuun yrityskeskittymään kohdistuvat epäilyt. Ehdotetut sitoumukset liittyvät seuraaviin kohtiin:

— TeleDanmark ja Norsk Telekom luopuvat kaikista oikeuksista puuttua Kinnevikin transpondereiden käyttöön Astrassa.

— TeleDanmark ja Kinnevik luopuvat [erikois]oikeudestaan [...] paikassa 5 astetta itäistä olevan ruotsalaisen satelliitin transpondereihin.

— Ne tarjoavat olemassa olevia transpondereita muille yleisradioille kaupallisin ehdoin NSD-toimenpiteen hyväksymispäivästä alkaen. [...]. Toinen transponderi on vuokrattu NSAB:lta ja, kaikki tätä transponderia koskevat sopimukset edellyttävät NSAB:n hyväksyntää. Sitoumus lakkaa olemasta voimasta, jos kolmannet osapuolet eivät ole vuokranneet transpondereita kuuden kuukauden kuluessa NSD:n hyväksymispäivästä.

- NSD määrää vapaasti NSD:lle paikkaan 1 aste läntistä siirretystä [...] ensimmäisistä transpondereista. Osapuolet luovat menettelyn, jonka avulla [...] NSD:n [...] uudesta transponderista annetaan siitä riippumattomien yleisradioiden käyttöön. NSD sitoutuu ilmoittamaan markkinoille uuden kapasiteetin saatavillaolosta aikaisintaan 180 päivää ja viimeistään 60 päivää aikaisemmin. Sen jälkeen kolmansille osapuolille annetaan mahdollisuus tehdä sitova tarjous kapasiteetin vuokraamisesta. NSD määrää vapaasti niistä transpondereista, joita kolmannet osapuolet eivät ole vuokranneet menettelyn aikana.
- NSD ei hanki [...] määritellyn pohjoismaisen ja kansainvälisen kanavan jakelua koskevia yksinoikeuksia. Sitoumus on voimassa vain [...] vuotta ja koskee vain analogisia, ei digitaalisia lähetyksiä.
- Jos Kinnevik tarjoaa kanaviaan ilmaiseksi kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajille tietyssä maassa, se tarjoaa kyseisen kanavan tai kyseiset kanavat ilmaiseksi toisellekin kaapelitoiminnan harjoittajalle, jos tämä toiminnan harjoittaja suostuu kanavan vapaaseen jakeluun. Jos Kinnevik ottaa käyttöön maksun, kanavia tarjotaan edelleen ketään syrjimättömin ehdoin, jos kaapelitoiminnan harjoittaja suostuu kyseisen kanavan vapaaseen jakeluun. [...] Nämä sitoumukset ovat voimassa [...] vuotta.
- Osapuolet sitoutuvat siihen, että kaikki NSD:n ja sen osakkeenomistajien väliset kaupalliset suhteet perustuvat riippumattomuuteen.
- (154) Komission kanta on, että nämä sitoumukset ovat riittämättömiä estämään edellä mainittujen määrävien markkina-asemien luomista tai vahvistamista. Kolmella ensiksi mainitulla sitoumuksella on vain vähäinen lyhytaikainen vaikutus kolmansien osapuolten mahdollisuuteen käyttää transpondereita. Ensimmäisellä sitoumuksella eli sillä, että TD ja NT luopuvat kaikista oikeuksista puuttua Kinnevikin neljän Astra-transponderin käyttöön, ei todennäköisesti ole mitään vaikutusta, koska Kinnevik saa määrätä näistä transpondereista vapaasti. TD:n ja NT:n toisella sitoumuksella luopua ruotsalaisen satelliittipaikan transpondereita koskevasta [valinta]oikeudesta [...] ei ole ollenkaan lyhyen aikavälin vaikutuksia, koska osapuolet hallitsivat edelleen [...] paikan kymmenestä transponderista. Lisäksi sitoumus ei estä NSD:tä vuokraamasta lisää mahdollisesti vapautuvia transpondereita ruotsalaisesta satelliittipaikasta. [Valinta]oikeus [...] ei ole liitännäinen, ja tämä seikka vain vahvistaa komission päätelmiä (Katso 112 kohta). Kolmannella sitoumuksella, jolla tarjotaan kaksi kolmesta olemassa olevasta transponderista muiden yleisradioyhtiöiden käyttöön, on vain vähäinen lyhytaikainen vaikutus. [...] Lisäksi NSD päättää hinnasta ja muista ehdoista.
- (155) Sitoumuksella, että NSD tarjoaa [...] lisätransponderista NSD:stä riippumattomien yleisradioiden käyttöön, ei ole aikarajaa ja sen vuoksi on epäselvää, milloin lisätransponderit ovat käytettävissä. Koska NSD lisäksi huolehtii itse näiden [...] transponderin jakelusta, on erittäin vaikeaa valvoa, ovatko hinta ja muut vuokrausehdot oikeudenmukaisia ja ketään syrjimättömiä.
- (156) Sitoumus, että NSD ei hanki [...] satelliittitelevisiokanavan jakelua koskevia yksinoikeuksia, on soveltamisolaltaan liian suppea. Kinnevik omistaa [...] kanavasta eikä [...] kanavaan sisälly kolmea suosituinta kansainvälistä televisiokanavaa [...], joihin NT:llä on yksinoikeus. Lisäksi sitoumus on voimassa vain [...] vuotta ja koskee vain analogisia, ei digitaalisia lähetyksiä. [...]. Lisäksi tätä sitoumusta olisi vaikea panna täytäntöön.
- (157) Sitoumus, että Kinnevik tarjoaa televisiokanaviaan kaapelitelevisiotoiminnan harjoittajille, on epäselvä. Sitoumus sisältää useita ehtoja, ja se näyttää vievän kaapelitoiminnan harjoittajalta oikeuden itse valita oma ohjelmapolitiikkansa ja markkinointistrategiansa ja pitää niitä yllä. Tätä sitoumusta olisi erittäin vaikea panna täytäntöön.
- (158) Viimeistä sitoumusta, jossa osapuolet suostuvat perustamaan kaikki kaupalliset suhteensa riippumattomuusperiaatteelle, on erittäin vaikea panna täytäntöön.
- (159) Tarjotut sitoumukset eivät kaiken kaikkiaan ole riittäviä edellä tunnistettujen kilpailuongelmien ratkaisemiseksi. Sitoumukset ovat soveltamisolaltaan liian rajoitettuja, enimmäkseen toimintatapoja koskevia, ja niitä olisi hyvin vaikea valvoa ja panna täytäntöön.
- (160) Yrityskeskittymiä käsittelevä neuvoa-antava komitea yhtyy komission kantaan, jonka mukaan osapuolten tarjoamat sitoumusehdotukset eivät ole riittäviä, jotta yhteisyritys olisi yhteismarkkinoille ja Euroopan talusalueelle soveltuva. Samalla kannalla ovat myös kolmannet osapuolet, joilta komissio on pyytänyt lausuntoja osapuolten tarjoamista sitoumuksista.

F. PÄÄTELMÄ

- (161) Toimenpiteen tuloksena NSD saavuttaa määräävän aseman pohjoismaisille katsojille sopivien satelliitti-televisiotransponderipalvelujen markkinoilla.
- (162) NSD:n määräävä asema transponderien alalla vahvistaa TD:n määräävää asemaa Tanskan kaapelitelevisiomarkkinoilla.
- (163) Viasat saavuttaa toimenpiteen tuloksena määräävän aseman maksutelevisio- ja muiden salattujen, suoran kotivastaanoton kanavien jakelumarkkinoilla.
- (164) NSD:n vertikaalinen yhdentymisen merkitsee, että osapuolten asemat eri markkinoilla vahvistavat toisiaan. Erityisesti olisi huomattava, että osapuolten asema vastaanottapuolen markkinoilla (kaapelitelevisioverkot ja jakelu) vahvistaa transpondereiden alalla vallitsevaa määräävää asemaa torjumalla mahdollisten kilpailijoiden lähetykset muista transpondereista Pohjoismaiden alueelle.
- (165) Tässä päätöksessä analysoitujen kolmen markkina-alueen lisäksi komissio on tutkinut neljää muuta aluetta — maksutelevisiota, muita kaupallisia kanavia, nousulinkkipalveluja ja salausjärjestelmien toimittamista — joilla osapuolet toimivat aktiivisesti. Komissio on todennut, että näillä alueilla osapuolet eivät saavuta tai vahvista määräävää asemaa toimenpiteen tuloksena,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Norsk Telekom AB:n, TeleDanmark AS:n ja Industriförvaltnings AB Kinnevikin ilmoittama, yhteisyrityksen avulla muodostettava yrityskeskittymä julistetaan täten yhteismarkkinoille soveltumattomaksi sekä Euroopan talousalueen toimivuuden kannalta soveltumattomaksi.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraaville yrityksille:

1. Norsk Telekom AS
Keyersgate 15
N-0165 Oslo.
2. TeleDanmark A/S
Kannikegade 16
DK-8000 Århus C.
3. Industriförvaltnings AB Kinnevik
Skeppsbron 18
S-10313 Tukholma.

Tehty Brysselissä 19 päivänä heinäkuuta 1995.

Komission puolesta

Karel VAN MIERT

Komission jäsen